

KERKENBELEIDSPLAN GEMEENTE STEKENE

Mei 2017

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	4
2. FICHE PER KERKGEBOUW	6
2.1. Heilig Kruiskerk in Stekene	6
2.1.1. Identificatie.....	6
2.1.2. Beschrijving.....	8
2.1.3. Situering van de H.Kruiskerk in zijn ruimtelijke omgeving.....	18
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	19
2.2. Sint-Jacobus Kemzeke	21
2.2.1. Identificatie.....	21
2.2.2. Beschrijving.....	22
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	27
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	29
2.3. Naam kerk in naam deelgemeente	30
2.3.1. Identificatie.....	30
2.3.2. Beschrijving.....	32
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	41
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	42
2.4. Naam kerk in naam deelgemeente	43
2.4.1. Identificatie.....	43
2.4.2. Beschrijving.....	44
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	49
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	49
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE	51
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	51

3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	52
BESLUIT.....	64

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Stekene:

- Heilig Kruiskerk: Kerkstraat 2, 9190 Stekene.
- St. Jacobuskerk Kemzeke: Molenstraat 2, 9190 Stekene-Kemzeke
- Kerk Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat: Hellestraat 188a, 9190 Stekene
- Kerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai: Koebrugstraat 2, 9190 Stekene

Dit kerkenbeleidsplan kwam tot stand na consultatie van volgende kerkfabrieken:

- Kerkfabriek H. Kruis Stekene
- Kerkfabriek St. Jacobuskerk Kemzeke
- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat
- Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai

Aan het opstellen van dit kerkenbeleidsplan gingen volgende vergaderingen vooraf:

- Overleg over globaal dekanaal plan dd. Februari 2013.
- Overleg toekomstvisie OLV Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai (Stekene) op 14 december 2015.
- Kerkfabriek H. Kruis Stekene op (1) woensdag 28 december 2016; (2) maandag 23 januari 2017; (3) woensdag 22 februari 2017; (4) maandag 13 maart 2017.
- Instructie over situering en opstellen kerkenbeleidsplannen in Gent door het CRKC op maandag 6 maart 2017.
- Centraal Kerkbestuur Stekene op donderdag 16 maart 2017. Op deze vergadering waren de vier kerkfabrieken van Stekene aanwezig.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Stekene, het centraal kerkbestuur van Stekene en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van bisdom Gent op datum;
- door de gemeenteraad van de gemeente Stekene op datum.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

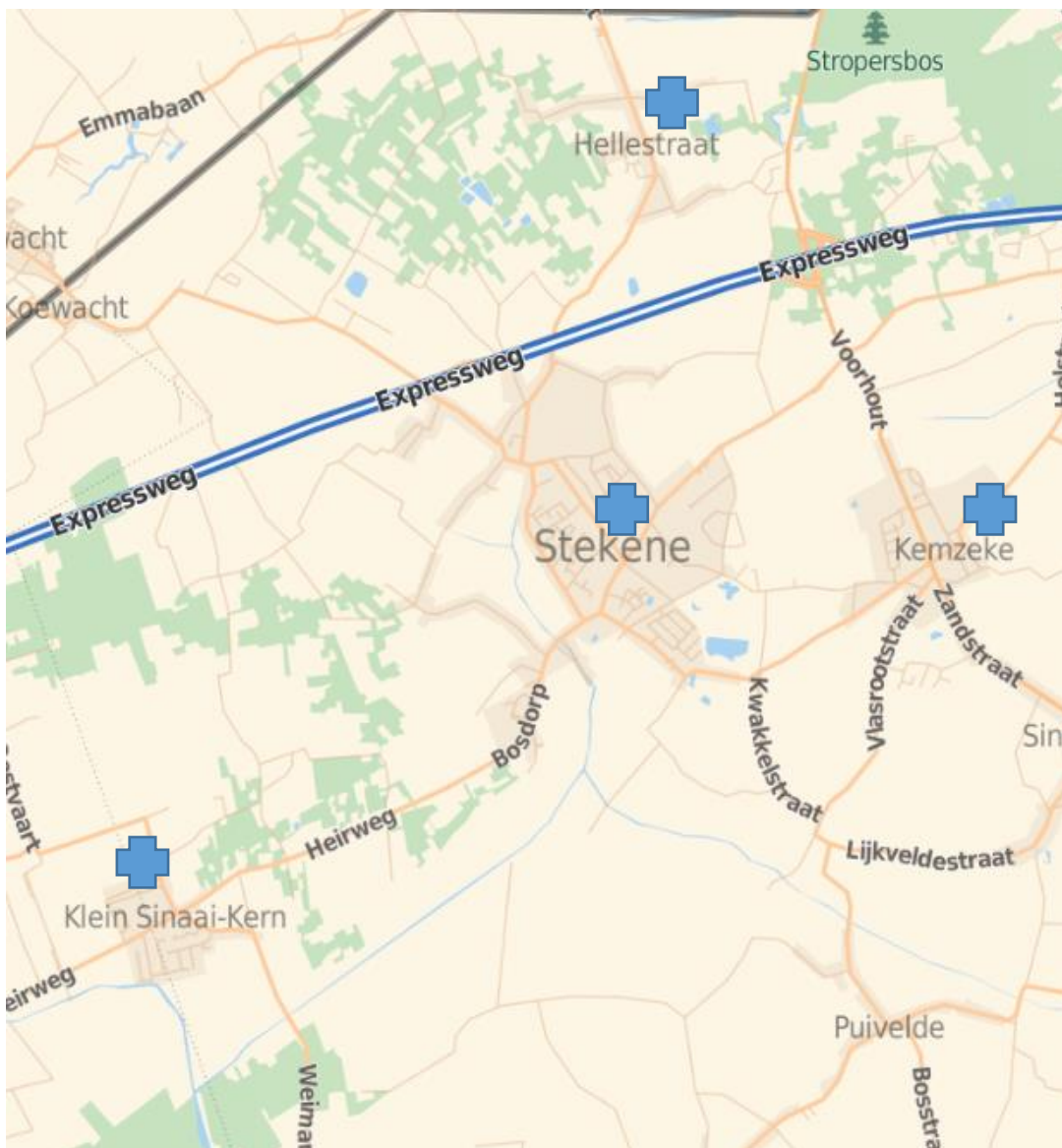
Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Situering van de kerken ten opzichte van elkaar

Stekene telt vier gewijde kerken. In de H.Kruiskerk van Stekene en de Sint-Jacobuskerk van Kemzeke worden nog weekenddiensten georganiseerd (zaterdag in Kemzeke en zondag in Stekene). In de kerk van OLV-Onbevlekt Ontvangen in Stekene-Hellestraat worden geregeld eucharistievieringen georganiseerd tijdens de week. De kerk van OLV van Bijstand in Klein-Sinaai doet dienst als ruimte voor gebedsdiensten. In de vier kerken gaan begrafenissen door alsook huwelijks- en doopvieringen.

Figuur 1: situering van de kerken op het grondgebied van Stekene.

Stekene kan beschouwd worden als een vierkant met zijden van ongeveer 10 km. Er is een geografische spreiding van de kerkgebouwen. De kerk in de Hellestraat is meest noordelijk gelegen, vlakbij de Nederlandse grens. Ze is via de weg vlot toegankelijk vanuit het centrum met de wagen of de fiets. De afstand tussen deze kerk en de H.Kruiskerk in het centrum bedraagt ongeveer 5 km. Hierbij moet de E34 wel gepasseerd worden via een brug (wagen) of tunnel (fiets).

De kerk van Klein-Sinaai is de meest westelijk kerk van Stekene. De parochie aldaar grenst in het westen aan de buurgemeente Moerbeke-Waas. Opnieuw bedraagt de afstand tot de H.Kruiskerk ongeveer 5 km. Er stellen zich geen problemen wat bereikbaarheid vanuit het centrum betreft. Voor de fietsers is er een oude spoorwegzate als rustige verbindingsweg, met verlichting 's avonds. Met de wagen kan de kerk vlot bereikt worden via de Brugse Heirweg.

De kerk van Kemzeke is de meest oostelijke kerk in Stekene. De afstand met het centrum van Stekene bedraagt ongeveer 3 km. Vanuit Stekene-Centrum is de kerk van Kemzeke vlot bereikbaar via Drieschouwen of de Bormte. Met de fiets is de afstand korter via de Stekenestraat of via het fietspad op de spoorwegzate. Kemzeke grenst aan de buurgemeente St.-Gillis-Waas in het oosten en het zuiden.

Alle beschreven trajecten kunnen ook grotendeels met het openbaar vervoer (de Lijn) afgelegd worden. De kerken liggen op maximaal vijf minuten stappen van de dichtst bijgelegen bushalte (De Lijn: buslijnen 41, 43 en 44).

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Heilig Kruiskerk in Stekene

2.1.1. Identificatie

Heilig Kruiskerk Stekene

Referentietype: parochiekerken (incl. decanale kerken, hulpkerken).

Referentiestijl: gotiek & romaans

Plaats: Stekene (gemeente in het arrondissement St.-Niklaas)

Straat en nummer: Kerkstraat 2 – 9190 Stekene – Provincie Oost-Vlaanderen

Kerktype: basiliek

Torentype: kruisingstoren

Profiel: Gotische parochiekerk met romaanse restanten.

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Sint-Niklaas
- Parochie: H.Kruis Stekene

Eigenaar: Gemeente Stekene

Beschermingsstatus

Beschermd monument met subjectnummer OO001681 (datum besluit 18 september 1981; publicatie van het besluit op 5 februari 1982).

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Rond 1200 zou er al een kerk geweest zijn. Omstreeks 1220 zou een nieuwe kerk gebouwd zijn, waarschijnlijk romaans, voor 1500 gelovigen. In 1548 werd de kerk vergroot met drie koren en twee kruisbeuken, goed voor ongeveer 2350 gelovigen. In de loop der eeuwen, werden veel wijzigingen aangebracht en verbouwingen uitgevoerd. In 1897 en 1898 onderging de kerk een verbouwing, een uitbreiding en een restauratie. De kerk werd ook 9 meter verlengd. De architect was Julius Goethals.

De H.Kruiskerk van Stekene is vastgesteld als bouwkundig erfgoed *Parochiekerk Heilig Kruis* sedert 5 oktober 2009. De H.Kruiskerk wordt vermeld onder referentie 253 Stekene van het *Besluit van de administrateur-generaal houdende de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed*. De Parochiekerk Heilig Kruis Stekene heeft een ID R 15459 en Lambertcoördinaten (127081.195 210828.301).

De H.Kruiskerk maakt deel uit van de bescherming als stads- of dorpsgezicht intrinsiek *dorpskern Stekene* (parochiekerk Heilig Kruis en gietijzeren neogotische pomp met omgeving). De bescherming is geldig sedert 18 september 1981. Zie bijgevoegd plan in figuur 2 voor een situatieschets.

Figuur 2: beschermd dorpsgezicht intrinsiek *dorpskern Stekene*.

In 1979 werd besloten de daken, gevels en ramen te restaureren. Op verzoek van de overheid werd de restauratie uitgevoerd in drie fasen. Zo was er in 1986 en 1987 de herstelling van een gedeelte van de daken door firma Heylen met een totale kost van

10.239.910 Belgische frank. De ramen en de gevels werden gerestaureerd door firma Bruxelmans voor een bedrag van 43.294.679 Belgische frank. In 1992 werd de verwarming van de kerk geïnstalleerd en in 2007 besliste de kerkfabriek om de daken e.a. te herstellen op basis van het verslag van Monumentenwacht. Op verzoek van de gemeente werd dit werk opgenomen voor 2011 en 2012 in het meerjarenplan. Een dossier werd opgemaakt in 2013 en in januari 2014 administratief goedgekeurd door het Agentschap Onroerend Erfgoed. De restauratie werd opgenomen in de gemeentelijke begroting van 2017.

Relaties met organisaties, personen, families en gebeurtenissen

Relaties met organisaties

Gebruiker: parochie H.Kruis Stekene.

Relaties met personen

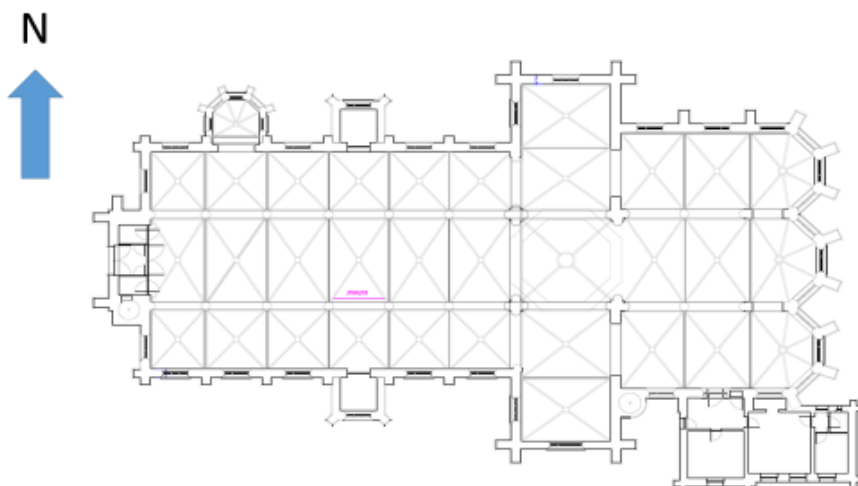
Goethals Jules (1855-1918): vanaf 1897 vergroting en grondige restauratie in de oorspronkelijke stijl.

Bronnen en publicaties

- Vandeputte, O., 2007, *Gids voor Vlaanderen: Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Tielt: Lannoo.
- Parochiekerk Heilig Kruis (ID: 15459), in: Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed, <https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/relict/15459>.
- d'Eu.zie, Tijdschrift van de Heemkundige Kring van Stekene 1998; 17 (1-2): 160 pagina's (uitgave volledig gewijd aan de H.Kruiskerk van Stekene).
- Annaert FJ. Stekene en zijne kerk. Gent, Drukkerij A. Siffer 1898 (facsimile).

b) Architecturale mogelijkheden

Voor het grondplan van de kerk wordt verwezen naar figuur 3. Voor zijaanzichten van de kerk wordt verwezen naar figuren 4 en 11.

Figuur 3: grondplan van de H.Kruiskerk Stekene.

De binnenruimte van de H.Kruiskerk vormt één geheel. Wat grootte betreft, voldoet de kerk aan de behoeften van de parochiale gemeenschap.

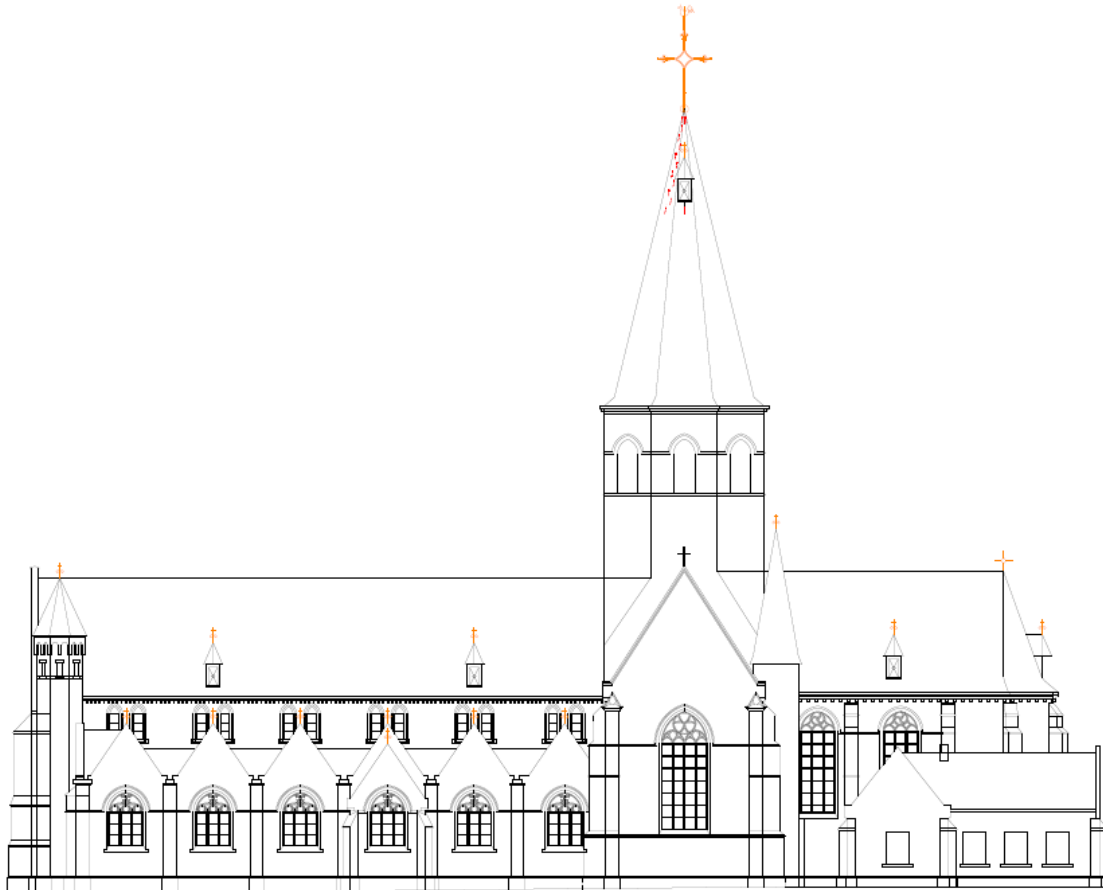
De kerk heeft een verwarmingsinstallatie op aardgas met circulatie van warme lucht via ondergrondse kanalen en roosters ter hoogte van de zij-ingang. Er is sanitair (ruim toilet) en waterleiding in de sacristie. Er zijn geen keukenfaciliteiten aanwezig.

De verlichting gebeurt met halogeenlampen.

In 2014 werd een alarminstallatie aangebracht waardoor de kerk overdag toegankelijk is, momenteel tot aan de zij-ingangen, waarvan één (noordkant) als Mariakapel werd ingericht. Deze kapelruimte werd herschilderd in 2015. Ze heeft het voordeel van goed verlucht te zijn, waardoor roetaanslag van brandende kaarsen wordt vermeden. De zijbeuken en het hoogaltaar liggen in de duidelijk afgebakende beveiligde zone.

De kerk heeft, naast een hoofdingang aan de westzijde, ook een zij-ingang langs de zuidzijde (terug open gesteld in 2015). Er zijn twee kleinere ingangen aan de sacristie: één aan de marktkant (zuidzijde) en één aan de oostzijde. Geen enkele van de publieke ingangen levert problemen op voor andersvaliden. In de kerk zelf worden treden via hellingen overbrugd.

De toren is 44 m hoog. Er hangen drie klokken in van respectievelijk 1900 kg, 1200 kg en 600 kg. De binnenmuren van de toren zijn beschilderd met vier wapens: in het oosten het schild van Paus Pius XII, in het noorden het schild van Bisschop Calewaert, in het westen het oude wapenschild van Stekene en in het zuiden dat van Vlaanderen. Onder de schilden zien we de steunen van de kruisribben die bewerkt zijn tot kereltjes die de bezoekers in de gaten houden. Deze kunstwerkjes zijn waarschijnlijk de oudste beeldhouwwerkjes die in Stekene bewaard worden.

Figuur 4: zuidgevel van de H.Kruiskerk Stekene.

Het waardevol interieur van de H.Kruiskerk omvat stukken zoals hieronder aangegeven. Voor de waarde der kerkschatten verwijzen we naar **annex Sironval H.Kruis Stekene**.

- 'De zoete naam Jezus': gerestaureerd schilderij 'de zoete naam Jezus': de compositie wordt in verband gebracht met de eigenheid van Rubens' werken, met een duidelijke plaats voor de wereldse en kerkelijke overheden. Het werk kreeg een plaats aan de noordmuur in het hoogkoor.

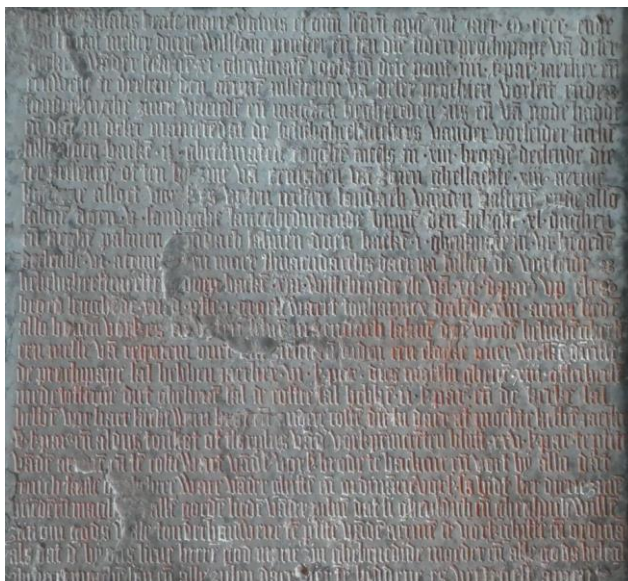
Figuur 5: *Zoete Naam Jezus* en *Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart* na restauratie.

- 'Maria Tenhemelopneming': gerestaureerd schilderij in samenwerking met de kunstkring 'Artificium'. Plechtig ingehuldigd op OLV-Hemelvaart in 2015.
- Biechtstoelen: de oudste, daterend van 1742 (Scheldebarok; geschonken door Pastoor N. Ligiers) bevindt zich in de kruisbeuk aan de kant van de markt. De biechtstoel aan de overzijde dateert van 1793 (empirestijl).

Figuur 6: biechtstoel van Pastoor N. Ligiers.

- Fundatiesteent: hierin bepaalt Dierick Wilssone, waarschijnlijk als pastoor in 1407, dat hij een jaarlijkse gift doet aan armen die behoren tot zijn familie en vrienden.

- **Figuur 7:** fundatiesteent van Pastoor D. Wilssone (1407).

- Vloeren: het oudste loopvlak, bestaande uit aangestampte leem, behoort tot de eerste kerk (1000-1200). Deze vloer ligt 60 cm onder de huidige vloer. Rond 1220 werd in de nieuwe kerk een vloer gelegd van rode gebakken vierkante tegels. Bij de grote verbouwing in 1548, werd een nieuwe vloer gelegd in rode paneersteen, ongeveer 25 cm onder de huidige vloer. De huidige vloer in blauwe arduin, dateert van 1897.
- Orgel: het huidige romantische orgel is reeds het vierde in de H.Kruiskerk. Het werd door Schyven uit Elsene geplaatst in 1909 en telt 1450 pijpen.
- Hoogaltaar: neogotisch altaar uit 1898, toegewijd aan het H.Kruis, en uitgevoerd volgens het plan van J. Goethals uit Aalst. Goethals was tevens de architect van de restauratie- en vergrotingswerken van de H.Kruiskerk in 1898. Het retabel verbeeldt de geschiedenis van het H.Kruis. Op het koperen tabernakel staan de vier evangelisten gesymboliseerd, samen met het Lam Gods en de pelikaan van het Heilig Bloed. Het altaar wordt bekroond met het beeld van de H. Andreas, sinds meer dan een eeuw de beschermheilige van de parochie.

Figuur 8: hoogaltaar

- Preekstoel: in 1847 maakte I.J. Bouwens uit Mechelen het ontwerp voor deze preekstoel. Die werd in 1853 geplaatst. De beelden zijn gemaakt door J. Tuerlinckx. J. Van Vlierberghe uit Stekene nam het schrijnwerk voor zijn rekening. De ontwerper zorgde voor het marmer. Het tafereel stelt de intocht voor van keizer Herakleios in Jeruzalem, onder het waakzaam oog van Zacharias, de patriarch van Jeruzalem.

Figuur 9: preekstoel en doopvont.

- Communiebank: van de hand van A. Nijs uit Temse. De bank werd afgewerkt in de periode 1734-1743. Ze stelt bijbelse taferelen voor.
- Doopvont: met gesloten hekken beveiligd en vernieuwd in 2015.
- Gedenksteen: in het hoogkoor rust een gedenksteen van 1781. Hierin staan de namen van de pastoors vanaf 1464 tot 1911.
- Een nieuw altaar werd geïnstalleerd op 30 oktober 2016. Het is sober ontworpen uit marmer met reliëf, geplaatst op een trede van arduinblokken.

Figuur 10: nieuw altaar met trede.

Figuur 11: westgevel H.Kruiskerk Stekene.

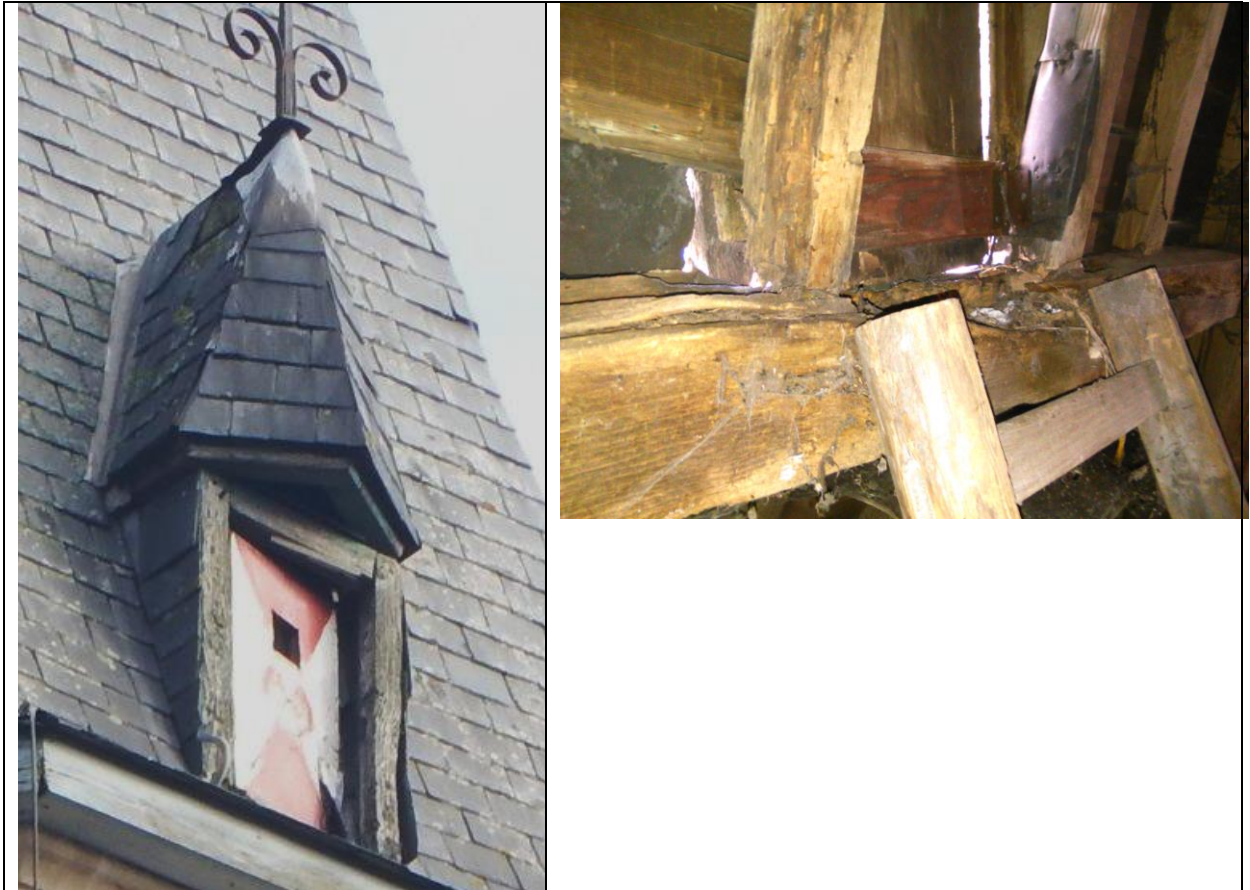
c) Bouwfysische toestand

Gebouw buiten

Gebaseerd op verslagen van Monumentenzorg (2015, 2012, 2009 en 2006).

De restauratie van ramen en de gevels werd beëindigd in 1998. Daardoor zijn ramen en gevels nog in goede staat. Doorgaand verkeer blijft op ongeveer 50m afstand, waardoor de directe roetaanslag minimaal blijft op de zandsteen van de ramen en de hoeken. De glasramen zijn nog intact.

Er werd in 2013 een dossier ingediend voor de restauratie van daken, gebinten, dakgoten en toren. Deze restauratie is hoognodig zoals uit de verslagen van Monumentenwacht en de eigen observaties kan worden opgemaakt. De aanpak van het dak, de dakkapellen en het gebinte van de toren is hoogdringend, zoals uit bijgevoegde foto's blijkt (figuur 12a en b).

Figuur 12 a en b: de zuidwestelijke dakkapel op de torenspits is scheef gezakt en ter hoogte van de nok zijn enkele leien weggevallen. Bij hevige wind kunnen de omliggende leien gemakkelijk afwaaien wat gevaar oplevert voor passanten. Zowel aan de buitenzijde (a) als aan de binnenzijde (b) is de houten omlijsting van de deur zichtbaar aangetast.

Er werden voorlopige herstellingen uitgevoerd aan het dakgebinte (2015; voorafname restauratiedossier) en waterafvoer van de dakgoten (2015), zie figuren 13 en 14.

Figuur 13 a en b: een gebroken dwarsbalk aan de oostzijde van het schip werd voorlopig hersteld (a). Er werden eveneens in september 2015 voorlopige verstevigingen aangebracht aan doorzakkende dwarsbalken aan de noordoostelijke zijde van het schip (b).

Figuur 14 a en b: de meest dringende herstellingen aan de dakgoten bij de achteringang van de sacristie (a) en het hoogkoor (b) werden uitgevoerd.

Gebouw binnen

Een automatisch systeem voor de klokken werd geïnstalleerd in 2014 (Clock-O-Matic).

Zoals reeds eerder vermeld werd een alarm geïnstalleerd om de toegankelijkheid van de kerk buiten de bewaakte zone overdag mogelijk te maken (2015). Deze installatie ging

gepaard met een globaal sleutelplan waarin personen toegang krijgen tot het kergebouw in functie van hun verantwoordelijkheid.

De verwarming werkt op aardgas met circulatie van warme lucht via kanalen onder de vloer. Deze kanalen geven via roosters hun warme lucht af. Teneinde warmteverlies te beperken werden de schachten met een isolerende laag bekleed in 2015. Dat leidde tot een belangrijke verhoging van het rendement.

In 2016 werd een nieuw altaar uit marmer geïnstalleerd op een platform van arduinen blokken. Het concept van dit altaar is origineel en wordt in geen enkele andere kerk teruggevonden (figuur 10)

2.1.3. Situering van de H.Kruiskerk in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 15: situering van de H. Kruiskerk ten opzichte van de omgeving.

De H.Kruiskerk van Stekene is centraal gelegen in de gemeente. Zoals eerder al vermeld maakt zij deel uit van het beschermd dorpsgezicht. Gemeentehuis, lagere en middelbare scholen en gildenhuis bevinden zich op wandelafstand. De markt grenst aan de H.Kruiskerk. Op de markt is er parkeergelegeneheid, maar ten zuidwesten van de kerk bevindt zich een ruime parking, waar vrij kan geparkeerd worden.

De gemeentelijke begraafplaats bevindt zich op 300m ten noorden van de kerk. Ze is vlot bereikbaar via de Kerkstraat en de Frans Van Brusselstraat.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De H.Kruiskerk heeft op de eerste plaats een functie als gebouw waarin erediensten plaatsgrijpen.

Liturgie: cijfers van 2016

- Wekelijkse eucharistieviering op zondag: tussen 180 en 250 aanwezigen
- Intenties: 352
- Kerstmis eucharistieviering voormiddag: 530 aanwezigen
- Uitvaarten: 56
- Doopvieringen: 37
- Huwelijken: 8
- Vormelingen: 90 in twee vormselvieringen
- Wijkmissen: 7
- Eerstecommunicanten: 158 verdeeld over 4 eucharistievieringen

Recente historiek

Vanaf 1 september 2013 werd het aantal eucharistievieringen tijdens de weekends in de vier parochies van Stekene teruggebracht van vijf (Stekene Centrum (2), Kemzeke, Klein-Sinaai en Hellestraat) naar drie (twee in Stekene Centrum en één in Kemzeke). Sedert de benoeming van Pastoor Luc Mertens, zijn er twee hulp priesters en één pastoor (Kemzeke) weggevallen. In 2013 waren er nog religieuze gemeenschappen respectievelijk van de Broeders Hiëronimieten en van de Zusters van Maria. Beide gemeenschappen zijn ondertussen verhuisd, respectievelijk naar Sint-Niklaas en naar Nederbrakel. Al deze omstandigheden leidden tot een verdere reductie van het aantal eucharistievieringen tot twee tijdens de weekends: één op zaterdagavond in Kemzeke (St.-Jacobuskerk) en één op zondagmorgen in Stekene Centrum (H.Kruiskerk). Er worden geregeld weekdiensten georganiseerd, waarbij de kerken van de Hellestraat en Klein-Sinaai betrokken worden.

Gebruik voor andere aangelegenheden – samenwerking met verenigingen

De kerk wordt elke dag opgesteld voor het ruime publiek van 10u tot 17u. Het publieke (niet door de alarminstallatie beveiligde deel) omvat de ruimte van de hoofdingang tot de zij-ingangen.

De bezienswaardigheden van de kerk zijn geïnventariseerd in samenwerking met de lokale Heemkundige Kring d'Euzie. Bij elk van de voorwerpen of bezienswaardigheden staat een bord met uitleg.

Jaarlijks grijpen er concerten en zangavonden plaats in de kerk. De plaatselijke harmonie en diverse koren organiseren jaarlijks één of meerdere concerten.

De H.Kruiskerk heeft ruimte voor bescheiden tentoostellingen. Deze blijven meestal beperkt tot één of enkele werken.

Gezien zijn cultuurhistorische waarde heeft de H.Kruiskerk een didactische functie voor de plaatselijke scholen.

In de H.Kruiskerk bevinden zich twee recent gerestaureerde schilderijen: de Zoete Naam Jezus en de Hemelvaart van Maria. Voor deze realisaties zijn de vrucht van samenwerking met *Artificium*, een kunstkring die onder andere actieve conservering en restauratie van schilderijen uitvoert met vrijwilligers. Momenteel worden nog twee schilderijen gerestaureerd.

2.2. Sint-Jacobus Kemzeke

2.2.1. Identificatie

Sint-Jacobuskerk Kemzeke

Referentietype: parochiekerk

Referentiestijl: gotiek (neo-gotiek)

Plaats: Kemzeke (deelgemeente van Stekene, in het arrondissement St.-Niklaas)

Straat en nummer: Molenstraat 2

Kerktype: pseudo-basiliek

Torentype: geveltoren met ingesnoerde naaldspits

Eigenaar: Kerkfabriek

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Sint-Niklaas
- Parochie: Sint-Jacobus Kemzeke (Stekene)

Profiel

In 1156 kwam de parochie onder het patronaat van de Sint-Pietersabdij. In 1187 werden relieken van Sint-Jacobus door graaf Philip van de Elzas overhandigd. (zie: schilderij weergegeven in het hoofdaltaar)

Neogotische parochiekerk uit 1847 van architect J. De Somme-Servais met sacristie en een deel van het koor uit 1841.

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst

Beschermingsstatuut

Het kerkgebouw is niet beschermd als monument.

Het kerkplein is niet beschermd als dorpsgezicht.

Het kerkgebouw is opgenomen op de lijst van “ Bouwkundige erfgoed van 09/11/2011 en is gekend als parochiekerk Sint-Jacobus , Molenstraat 2te 9190 Kemzeke met registratienummer R15522.

Het kerkgebouw is vermeld in het boek “ Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen “ provincie Oost-Vlaanderen – arrondissement Sint-Niklaas : parochiekerk Sint-Jacobus.

De kerk is erkend als een van de 18 Sint-Jacobuskerken door het Vlaams Genootschap van Santiago de Compostella.

2.2.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

Bouwgeschiedenis en historische beschrijving parochiekerk Sint-Jacobus Kemzeke

1117 : Kemzeke wordt zelfstandige parochie – kerkwijding

1156 : De parochie Kemzeke komt onder patronaat van de Sint-Pietersabdij

1187: Relieken van Sint-Jacobus worden overhandigd

1566: Beeldenstorm

1568: Begin tachtigjarige oorlog

1583: Herwijding kerk

1752: Kerk door brand beschadigd

1767: Nieuwe blauwe arduinstenen vloer

1798: Boerenkrijg

1812: Kerk door brand beschadigd

1841: Kerk door brand beschadigd

1845: Toren van de kerk en hoogkoor ingestort

1847: Kerk herbouwd.
1857: Preekstoel en hoogzaal geplaatst.
1866: Hoofdaltaar geplaatst
1889: Sint-Sebastiaan altaar geplaatst
1943: Kerkklok weggehaald
1950: Nieuwe kerkklok gehangen
1966: Alle glasramen vernieuwd
1980: Klokken geautomatiseerd
1984: schilderwerken binnen in de kerk
2001, 2004, 2008: Proximus, Mobistar, en KPN plaatsen zendinstallaties in de toren

Korte beschrijving ...

De parochie Kemzeke werd in 1117 opgericht, los van de hoofdparochie Waasmunster. Het patronaat kwam in 1239 in handen van de Sint-Pietersabdij te Gent en van de bisschop van Doornik.

Van de Romaanse kerk is heden niets meer bewaard. Het huidige koor dateert uit de vijftiende eeuw, de benedenkerk is in 1847 gebouwd met architect J. De Somme-Servais, ter vervanging van de volledige ingestorte kerk. De sacristie van 1841 en een deel van het koor bleven bewaard.

De plattegrond beschrijft een driebeukige traploze kerk met ingebouwde toren langsheen de westzijde en polyonaal koor langsheen de oostzijde met rechthoekige sacristie tegen de noordwand.

Ruime pseudo-basilicale baksteen, bouw met koor van zandsteen. Vierkante toren met achtkantige luikamer en ingesnoerde naaldspits, markerende hoeklinsen en van gekantrechte zandsteen. Portaal in geprofileerde arduinen accolade-boogomlijsting met bekronende kruisbloem. benedenkerk van 6 travee van elkaar gescheiden door lisenen, ruime spitsboogvensters met waterlijstje.

Koor van één travee met driehoekige absis.

Neogotisch interieur met spitse scheibogen, rondzuilen met koolbladkapiteel en achtkantige sokkel, bakstenen kruisribbengewelven van 1887.

Het is een vrijstaand kerkgebouw sinds het verwijderen van het kerkhof in 1969.

Ten noordwesten van het kerkgebouw is een oorlogsgedenkteken geplaatst.

Relaties met organisaties, personen, families en gebeurtenissen

Relaties met organisaties

Gebruiker: parochiegemeenschap Sint-Jacobus Kemzeke ondersteund door het Gemengd Nobelkoor dat reeds 50-jaar de diensten ondersteund met vaste organisten op een oorspronkelijk Van Peteghem orgel.

Relaties met personen

HOOFDALTAAR – 1866

Het hoofdaltaar is neogotisch van stijl en werd in 1866 vervaardigd door De Preeter uit Antwerpen. Het werd geschonken door Mevr. Grart d’Affignies, geboren burggravin Louise de Moerman d’Harlebeke (*) aan wie de heerlijkheid “Voorhout” toebehoorde.

Boven de beide deuren in het koor staan de initialen van deze familie: G.A. en M.H.. Boven op het hoofdaltaar pronkt Jacobus.

Bronnen en publicaties

BIBLIOGRAFIE H.JACOBUSKERK KEMZEKE

Frans De Potter en Jan Broeckaert.

Geschiedenis van de Gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen.
Derde reeks : arrondissement St-Nicolaas
Tweede deel : Kemseke
Drukkerij C. Annoot-Braeckman, Koornmarkt.
Gent 1878

Adolf Siret

Het Land van Waas - Drukkerij van J.Van Edom, Lieve Vrouwstraat 68 Sint-Nicolaas. 1870

Anthony Demey

Het Land Van Waas. - Tien eeuwen bouwkunst
Buitengewone uitgave 18 - D/1983/044/1

Willy Van Mele

Van Camiasacum tot Kemzeke 1117-1992

L.Vercruyssen

Kemzeke, mensen en dingen. - 1967

Overzicht Publikaties Heemkundige kring d'Euzie

Tijdschrift van de Heemkundige kring d'Euzie v.z.w. (Wettelijk depot: 3635/1983)

Jrg. 10 (1991)

284 HEYSE, Herman : *Kemzeke 875 jaar oud en nog steeds Kemzeke* p.2-5
Inleiding bij het 4de nummer jrg. 10.

Jaargang 13 (1994)

377 DE BRANT, Luc : *Het orgel van Stekene en Kemzeke* p.91-105
Historische ontwikkeling van het orgel. De restauratie van het Schyven-orgel te Stekene in 1994. Beschrijving van de De Prez-orgels te Kemzeke en te Klein-Sinaai.
Bijlage over orgelbouwers, Van Peteghem, De La Haye, De Rijckere en Schyven.

Jaargang 14 (1995)

400 VAN DRIESSCHE, Thomas : *De stichting van de parochie Kemzeke door afsplitsing van Waasmunster in 1173*
p.102-121
Overname uit het tijdschrift van de Heemkring "Het Sireentje" van Waasmunster
jrg. 19. Over de oprichting van Kemzeke als zelfstandige parochie.
408 DE BRANT, Guy : *Herinneringen aan het einde van W.O. II te Kemzeke* p.193-200
Uittreksel uit het dagboek van Cyriel Van Brussel en foto's van Janvier Cornelis.
De klokkenroof en de bevrijding van Kemzeke.

Jaargang 25 (2006)

737 DE BRANT, Luc :
De kerktoren van Kemzeke : de ramp van 21 augustus 1845 p. 90-100
Over het instorten van de kerktoren van Kemzeke in 1845 en de voedselschaarste in die periode.

Jaargang 26 (2007)

779 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (1). p. 34-37
Over de Sint-Jakob verering te Kemzeke.
793 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (2). p. 66-75
Over de Sint-Jakob vereering te Kemzeke.
800 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (3). p. 113-117
Over de Sint-Jakob vereering te Kemzeke.

Jaargang 27 (2008)

- 806 BUYSE, John : *Op zoek naar Sint-Jakob de Meerdere in Kemzeke* (slot). p. 2 - 12
Over de Sint-Jakob vereering te Kemzeke.
- 831 TIREZ, Luc : *Visitatieverslag van Kemzeke anno 1611 door Karel Maes, bisschop van Gent*. p. 98 – 102
Visitatieverslag van bisschop Karel Maes over de parochie Kemzeke. Michael Bausaert was op dat moment pastoor.

Jaargang 29 (2010)

- 902 BUYSE, John : *Op Jakobskerkenpad van Antwerpen naar Kemzeke*. p.85-86
Het Vlaams Genootschap van Santiago de Compostella bestaat 25 jaar. Voor deze gelegenheid wandelde het genootschap langs de 18 Sint-Jakobskerken in Vlaanderen. Op 6 juli 2010 was zij te gast in Kemzeke.

Jaargang 30 (2011)

- 929 VAN DOOREN, Georges : *De pastorij te Kemzeke*. p.46-50
Historiek van de pastorij vanaf 1664 tot 2011.
- 950 TIREZ, Luc : *Bisschop Triest in Kemzeke en Klein-Sinaai*. p. 130-138
Een vertaling en een duiding van de visitatieverslagen van Antonius Triest zoals ze gepubliceerd werden door Michel Cloet.

Jaargang 33 (2014)

- 1037 TIREZ, Luc : *De kerk van Kemzeke in 1645* p. 34-40
Antoon Triest, bisschop van Gent stelde een vragenlijst op met 55 vragen. De lijst werd in Kemzeke ingevuld door pastoor Frans Van Bussecom.
- 1049 TIREZ, Luc : *De Kemzeekse kerkklokken in de 17de eeuw*. p. 75-76
De zoektocht en de moeilijkheden bij het installeren van een kerkklok.

Architecturale mogelijkheden

Hiervoor verwijzen we naar de annex **Strategisch Plan Kemzek** - Toekomstvisie van de Sint-Jacobuskerk te Kemzeke.

De bijlagen bij het strategisch plan zijn van allerlei aard: informatief, gelijkaardige studies, referaten, foto's, productinformatie, e.a. ...

Bijlage	Omschrijving
Bijlage 01	Centrale ligging van dorp en kerk – pag. 20
Bijlage 02	Kadastrale fiche – pag. 21
Bijlage 03	Kadastraal plan - Toestand laatste fiscale versie (01.01.2014) – pag. 22
Bijlage 04	BPA Centrum Kemzeke – Locatie Sint-Jacobuskerk – pag. 23
Bijlage 05	Legende bij BPA – pag. 24
Bijlage 06	BPA – Stedenbouwkundige voorschriften – pag. 25-27
Bijlage 07	Monumentenwacht – Aanbevelingen uit het inspectierapport 2012 – pag. 28-30

Het waardevolle interieur van de Sint-Jacobuskerk Kemzeke omvat stukken zoals hieronder aangegeven:

- Beeld van H. Jacobus: patroonheilige van deze kerk – neogotiek uit de 19^e eeuw

- Kruisweg: aangekocht in 1896
- Koorgestoelte:
- Reliekschrijn van de H. Jacobus
- Sacramentshuisje op OLV Altaar – 1672
- Hoofdaltaar: 1866
- Schilderij uit 1867 in het hoofdaltaar : overhandiging van de relieken in 1187
- Tabernakel
- Gesneden beeldwerk 'De Nood Gods'
- Doopvont en Sint-Sebastiaanaltaar
- Kazuifels en Kerkvaandels
- Preekstoel uit 1857
- Obiit
- Hoogzaal uit 1857
- Orgel: Pieter Van Peteghem – oorspronkelijk uit 1747
- Nieuw orgel in 1881 door Joseph De Prez met de oorspronkelijke stukken
- Stichtingsoorkonde van de parochie 1117
- Archief: oudste stukken in Rijksarchief Gent dateren van eind 14^e – begin 15^e eeuw

Bouwfysische toestand

Figuur 16: voor- en achterzijde van de Sint-Jacobuskerk in Kemzeke.

Hierbij willen we ons volledig laten leiden door het advies van Momumentenwacht, met name het inspectierapport van 2012 (referentie: 40880/2012/B) en 2015 (referentie: 40880/2015/B)

De aanbevelingen inzake toegankelijkheid, bereikbaarheid, veiligheid en instandhouding zijn onderverdeeld in:

- a. dringend uit te voeren
 - * Uitvoeren van het onderhoudsschilderwerk aan de windveren en de dakgoten.
 - * Grondig herstellen of vernieuwen van de dakkapellen op de toren.
 - * Vernieuwen van de dakluiken in de voet van de torenspits.
 - * Herstellen van de scheuren in de loodbekleding van de torenrondgang.
 - * Herstellen en behandelen tegen roest van het koorkruis.

- b. op korte termijn uit te voeren
 - * Vernieuwen van de oude afvoeren en bevestigingsbeugels.
 - * Behandelen tegen roest van de stampijpen.
 - * Behandelen tegen roest van de diefijzers en herstellen van de raamdorpels van de sacristie.
 - * Behandelen tegen roest van de kerkraden en de klokkenstoel.
 - * Vervangen van de gebroken ruitjes.
 - * Beschermen tegen verdere verwerking van het raamwerk van de galmborden.
 - * Herstellen van de beide schoorstenen.

- c. op lange termijn uit te voeren
 - * Vernieuwen van het oostelijk spant van de zuidelijke zijbeuk.
 - * Herstellen van de muurafdekkingen van de steunberen aan de koorsluiting.

Voor een duurzaam onderhoud worden nog de volgende aanbevelingen opgenoemd:

- * Herstel van het voetpad.
- * Snoeien van de bomen aan de sacristie.
- * Regelmatig reinigen van de dakgoten.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Inleiding

Hoewel de Sint-Jacobus kerk van Kemzeke, net als 90% van alle kerken in Vlaanderen, centraal aanwezig is in het dorp zijn we ervan overtuigd dat de kerk een belangrijker functie kan vervullen voor de gemeenschap dan dat zij vandaag doet. Door enkele ingrepen lijkt het ons mogelijk de kerk letterlijk en figuurlijk veel beter in de dorpsomgeving te integreren.

Na studie van het dorp, Kemzeke, en enkele casestudies in binnen en buitenland zijn ons enkele factoren bijgebleven die te belangrijk zijn om uit het oog te verliezen en die thema zullen worden ter realisatie van de doelstellingen.

Eigenheid van de huidige kerk.

Elke kerk heeft een eigenheid die er voor zorgt dat zij zich onderscheidt ten opzichte van andere kerken. Eén van de sterkst aanwezige elementen in de kerk van Kemzeke is de overvloedige aanwezigheid aan houtsnijwerk, die de kerk een unieke detaillering meegeeft,

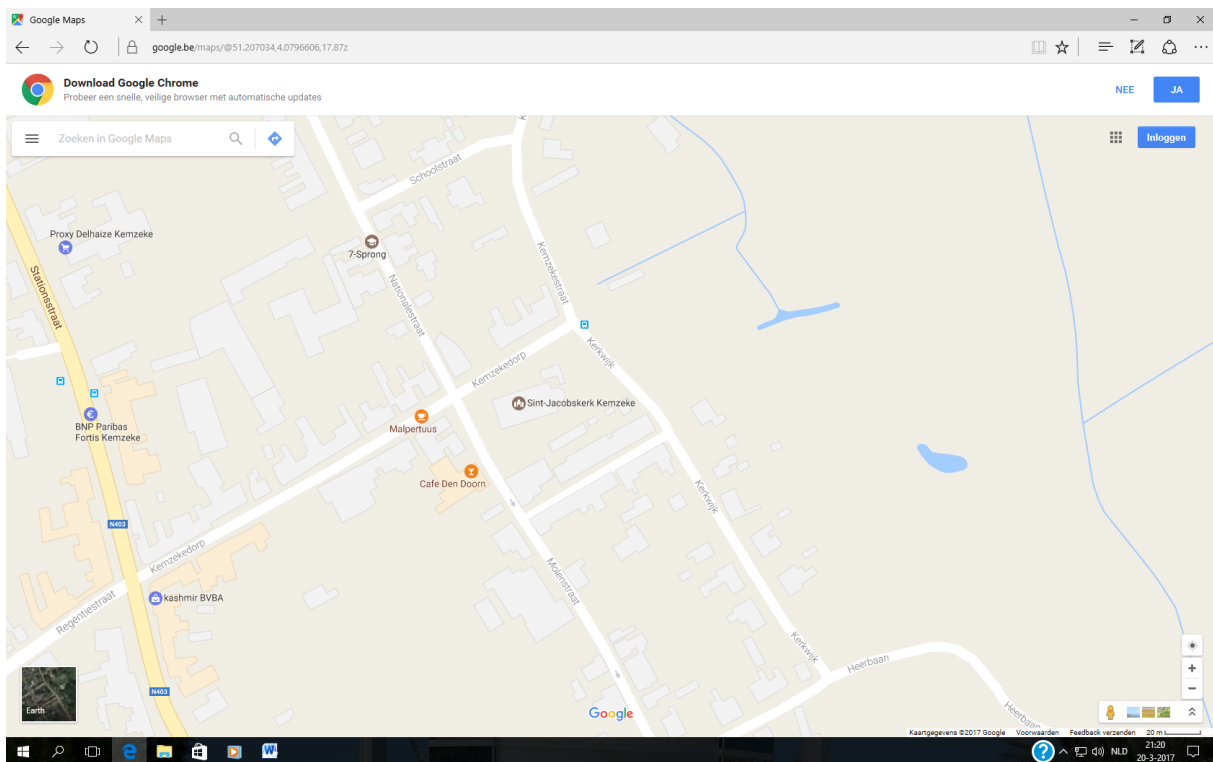
alsook de horizontale lijn die gerealiseerd wordt door de bovenkant van het houtsnijwerk en de eenvoudige beschildering van de muren/ kolommen en andere architecturale elementen.

Multifunctioneel.

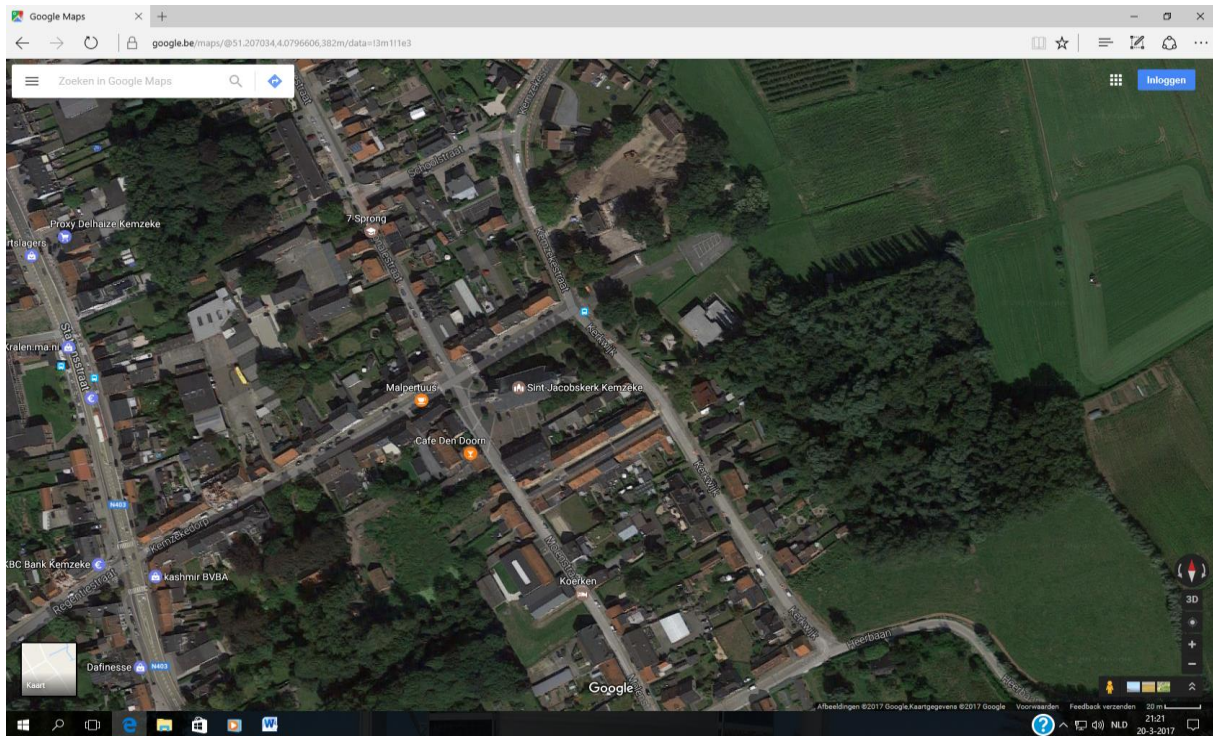
De kerk bevat momenteel één grote zaal. Om deze zaal voor verschillende doelen te kunnen gebruiken is het belangrijk deze te kunnen indelen. Dit zonder de indeling permanent te maken en eenvoudig weer weg te kunnen nemen zodat het volle volume van de kerk ten alle tijde gebruikt kan worden.

Kerk in het dorp.

Hoewel het gebouw centraal gepositioneerd is merken we dat de Kerk niet langer meer het centrum van de dorpsgemeenschap vormt. Wij zijn ervan overtuigd dat met enkele architecturale aanpassingen de nevengebruiken drastisch kunnen verhogen waardoor de kerk een meer uitgesproken centrale plaats in het dorp zou kunnen innemen.

Figuur 17: situering van de Sint-Jacobuskerk te Kemzeke. De begraafplaats bevindt zich op ongeveer 300m ten noordwesten van de kerk en wordt bereikt via de Nationalestraat.

Figuur 18: situering van de Sint-Jacobuskerk te Kemzeke (google maps)

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Zie gegevens voor H.Kruiskerk in Stekene voor de situering ten opzichte van de andere kerken Stekene (Figuur 1).

Liturgie

- Wekelijkse eucharistieviering op zaterdag: tussen de 80 tot 120 aanwezigen.
- Uitvaarten: 31
- Doopvieringen: 18
- Huwelijken: 4
- Wijkmissen: 2
- Intenties: 111
- Vormselvieringen & voorbereiding: zie H.Kruiskerk Stekene.
- Kerkkoor repetities: ongeveer 10

Cultuur

- Koorconcerten
- Tentoonstellingen
- Educatieve functie: scholen
- Gerestaureerde historische schilderijen
- Waardevolle houtsnijwerken: o.a. preekstoel,

Zie ook: **annex Strategisch Plan Kemzeke.**

2.3. ONZE-LIEVE-VROUW van BIJSTAND HELLESTRAAT

2.3.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand

Geografische ligging

- Hellestraat 188/a, 9190 Stekene
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent.
- Dekenaat: Sint-Niklaas.
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat (Stekene).

Eigenaar: Kerk: Kerkfabriek Parochie Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand, Stekene (Hellestraat)
Sacristie: V.Z.W. Parochiale Werken Hellestraat

Bescherming(en)

- Niet-beschermd

Bronnen en Publicaties:

Historische Schets van de Parochie O.L. Vrouw van Bijstand Hellestraat – Stekene (1913-1973)

E.H. Cyriel DE MALSCHE, 1973, Eigen beheer.

75 jaar parochie Hellestraat

d'Euzie vzw, 1983, Eigen beheer.

Bijbel aan de Wand

E.H. Leo VERCRUYSEN, 1985, Eigen beheer.

BIJBEL GEBEELD & BEWOORD, Louis Van Overloop retrospectief

Koenraad DE WOLF, 2003, Halewijn, ISBN 90 73503 965

p. 51-93. 1975-1986: BIJBELKERK IN STEKENE

100 jaar parochie Hellestraat 1912-2012

Stuurgroep 100 jaar Parochie Hellestraat, Helga Van Hooste, 2012, Eigen beheer.

Publicaties Heemkundige kring d'Euzie

Tijdschrift van de Heemkundige kring d'Euzie v.z.w.

Wettelijk depot: 3635/1983

www.deuzie.be

Jaargang 5 (1986)

106 DULLAERT, Luc : De O.L. Vrouwekapel Hellestraat p.4-13

't begin van een volwaardige parochie Hellestraat

108 HEYSE, Herman : Ook dit is Stekene... p.15-16

Boekbespreking "Bijbel aan de wand" een boek over het picturaal en sculpturaal patrimonium van de parochiekerk van de Hellestraat.

Jaargang 6 (1987)

151 DULLAERT, Luc : Hellestraat 1912-13: Kerk-parochie-Priester p.21-33

E.H. Van Lierde, eerste pastoor en bouwheer van de parochiekerk van de Hellestraat.

Jaargang 7 (1988)

205 VERHAEGEN, Gilbert :

Een parochie is zoveel meer dan pastoorswerk p.5-6

207 VAN HOEY, Albert : 75 jaar parochie Hellestraat p.9-26

Overzicht 75 jaar parochie met bijzondere aandacht voor de pastoors.

208 DULLAERT, Luc:
Hellestraat 1912-1913: kerk - parochie - priester p.27-38
De bouw van de kerk, de inzegening en de inhuldiging van de eerste pastoor E.H. Van Lierde.

Jaargang 25 (2006)

743 VAN DER LINDEN, Alfons :
Kroniek van de Parochie Hellestraat van 1909 tot 1986 p. 122-141
Kroniek opgesteld door Alfons Van de Linden, onderwijzer en koster in de parochie van de Hellestraat. Illustratie, Boudewijn Dhondt.

Jaargang 31 (2012)

976 DULLAERT, Luc : 100 jaar parochie Hellestraat. p. 73-75
Terugblik op de viering 100 jaar Hellestraat tijdens het weekend van 11 mei 2012.

Jaargang 34 (2015)

1076 HOLLAERT, Miriam & VAN GOETHEM, Eddy :
Gilbert Verhaeghen : pastoor in de Hellestraat in Stekene 1983-2009 p. 46-52
Gilbert Verhaeghen ° Bazel 1934 † Sint-Pauwels 2014. Priester gewijd Gent 1962.

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

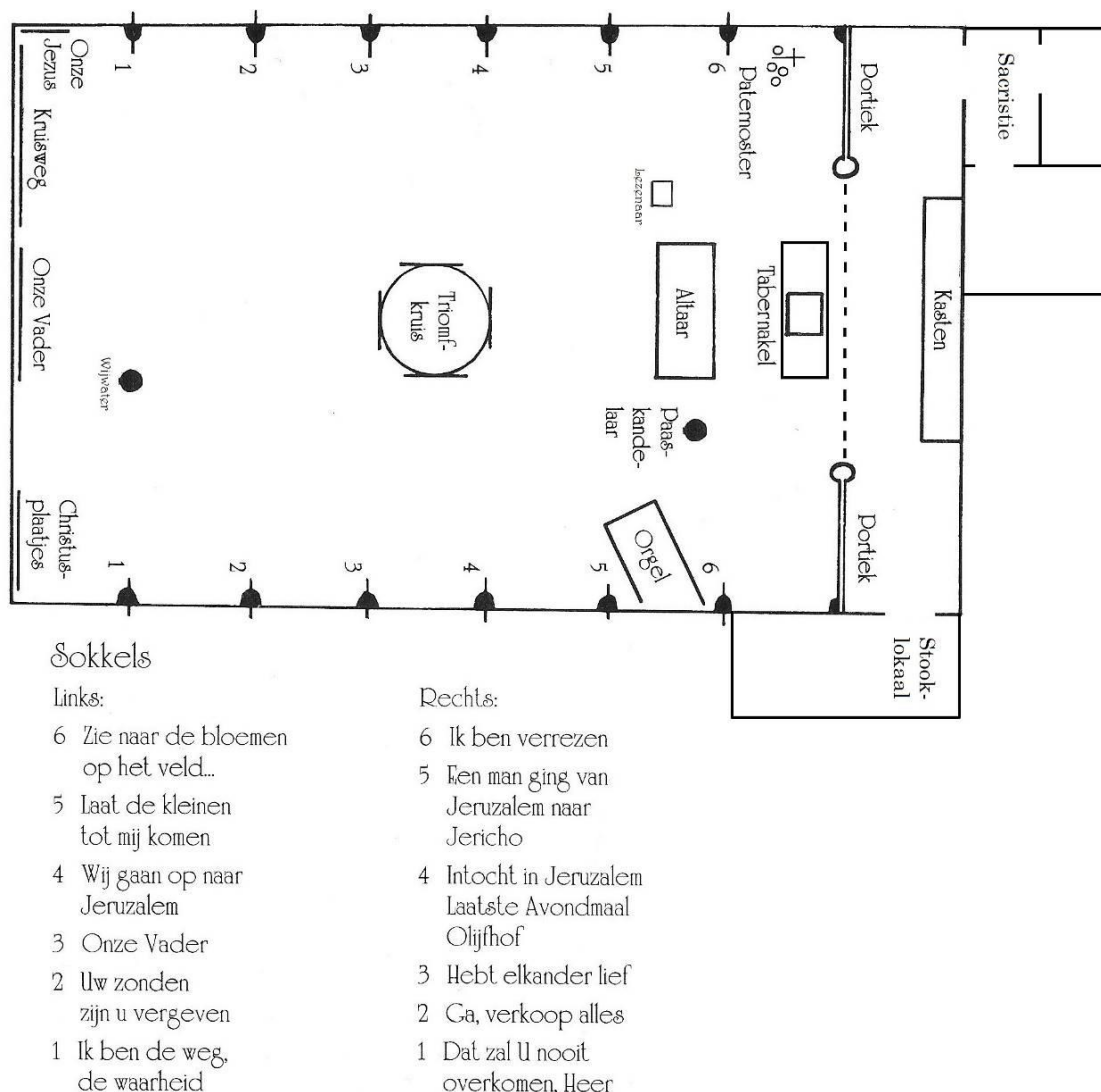
Algemene beschrijving

Kerktype: Zaalkerk

Torentype: Geen toren (Klein torentje aan de westgevel, met ingebouwd automatisch klokwerk bestaande uit twee klokjes).

Stijl: neo-traditioneel

Sacristie: Vooraan de kerk in een afgesloten gedeelte van de pastorie.

Figuur 19: plattegrond kerk Hellestraat, met vermelding van de uitgebeelde taferelen.

Beknopte bouwgeschiedenis

In 1911 werd besloten om een nieuwe “voorlopige” kerk te bouwen ter vervanging van een oude kapel (bouwjaar omstreeks 1860). De kapel lag niet centraal genoeg en er was geen plaats voor een pastorie. Er werd een stuk land aangekocht vlakbij de school. Een plan voor een school en pastorie van Jules Goethals uit Aalst werd gebruikt voor de “voorlopige” kerk en pastorie. De werken gingen aan eind januari 1912, de eerste steenlegging vond plaats op 21 februari 1912 en de kerk werd op 2 oktober 1912 ingezegend. Op 26/10/1952 werden grote aanpassingswerken voltooid: De zoldering, 2 ingemetselde biechtstoelen en een nieuwe bergplaats (het huidige stooklokaal). In 1957 werden de beelden in nissen in de muur geplaatst en werden de huidige gekleurde glasramen, ontworpen door Leo De Wachter, geplaatst. In 1965 werd het altaar aangepast zodat de priester met het gezicht naar het volk de mis kan opdragen en werden nieuwe vloertegels gelegd. In 1967 werd een nieuwe verwarmingsinstallatie geplaatst en werd een geluidsinstallatie met klokkengelui op band en luidsprekers in de vier windrichtingen geplaatst. In 1970 werd het doksaal afgebroken. In 1985 werden de muren en een paneel boven het altaar versierd met Bijbelse taferelen uit papier-maché door pastoor/kunstenaar Louis Van Overloop. Op 17, 18 en 19

mei 1986 werd de “Bijbelkerk” ingevierd. Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de kerk werden in 2010-2011 renovatie- en schilderwerken uitgevoerd. De verlichting en elektrische installatie werden eveneens vernieuwd. In 2011 werd de sacristie uitgebreid met de vroegere living van de pastorij zodat er nu een vergaderzaaltje is. In februari 2014 werden angelusklokjes afkomstig van de Zusters van de Congregatie van de H. Vincentius à Paulo van Beveren-Waas in het torentje geplaatst.

Roerend erfgoed

Figuur 20

Orgel

Johannes orgel. Aangekocht in 1986.

Beelden

O.-L.-Vrouw, veelkleurig: oorsprong onbekend.

Andere beelden aanwezig in de kerk:

- H. Hart van Jezus
- St. Jozef
- Antonius van Padua
- Franciscus van Assisi
- Theresa van Lisieux
- Theresa van Avilla

Figuur 21

Arduinen Wijwatervat
Oorsprong onbekend. Werd tot 1963
gebruikt als doopvont.

Monstrans
Oorsprong onbekend

Ciborie
Gemarkeerd "1912". Oorsprong onbekend.

Figuur 22: ciborie uit 1912

Figuur 23

Zilveren ciborie

Oorsprong onbekend.

Missiekruis

Aangekocht in 1922 ter gelegenheid van het houden van de eerste missie.

Kruisweg

14 Tegels in keramiek. Herkomst onbekend.

Tabernakel

Oorsprong onbekend

Koperen tabernakel

Aangekocht door E.H. Karel Staeljanssens (1949-1952).

Koperen doopvont

Aangekocht door E.H. Johan Geilleit in 1963.

6 Bronzen kandelaars en Kruis op voet
Aangekocht door E.H. Karel Staeljanssens (1949-1952).

Triomfkruis
Werk van E.H. Louis Van Overloop, 17/04/1984.

Aarden Wijwaterkruik
Staat op eiken kruk met gesmede ijzeren poten.
Aangekocht door E.H. Cyriel De Malsche in 1970.

Paaskandelaar
"Jezuszuil"
Werk van E.H. Louis Van Overloop, 31/10/1976.

Paternoster
Werk van E.H. Louis Van Overloop, 1977. 25m lang, 30kg.

Paaskandelaar
In bruikleen. Eigendom van de Zusters van de Congregatie van de H. Vincentius à Paulo. Afkomstig uit het klooster van Beveren-Waas.

Figuur 24

Figuur 25: *Lezenaar, 4 Kandelaars in Zwart Smeedijzer, Voet voor Processiekruis*

Aangekocht door E.H. Cyriel De Malsche in 1970.

Figuur 26: *Gouden ciborie*

De gouden kelk was eigendom van E.H. Theodoor Janssens de Varebeke, een geschenk van zijn tante Jeannette bij zijn priesterwijding in 1905.

Bij zijn overlijden op 16/07/1953 bij testament nagelaten aan de kerk van de Hellestraat.

Gefabriceerd door Lamt Van Ryswyck-Bogaerts uit Antwerpen naar een ontwerp van zijn oom Jozef. Nadien omgevormd tot ciborie.

Kuip: met gravure van het Laatste Avondmaal

Knoop: doorzichtig filigraan

Voet: geciseleerd met 6 medaillons, verwijzend naar de familie van E.H. Janssens de Varebeke:

- 1ste medaillon: Het kruis
 2de medaillon: De H. Theodorus, patroon van E.H. Pastoor en zijn grootvader.
 3de medaillon: De H.H. Petrus en Paulus: Petrus was de grootvader langs moeders kant en Paulus was zijn vader.
 4de medaillon: H. Familie. Maria: zijn moeder en grootmoeder en Jozef: zijn peter.
 5de medaillon: Johanna van Valois: zijn tante Jeannette, de zuster van zijn grootmoeder. (Schenker van de kelk)
 6de medaillon: H. Helena: Zijn grootmoeder (Seghers) en ook zijn meter.
 Onderschrift: "De kelk van Uw lijden is een gedenkenis van Uw Sacrificie"

Figuur 27: Tabernakel

In bruikleen. Eigendom van de Zusters van de Congregatie van de H. Vincentius à Paulo. Afkomstig uit het klooster van Beveren-Waas.

Figuur 28: Altaar, Lezenaar en kandelaars

Afkomstig uit de doopkapel in parochiaal centrum 't Koetshuis, Geloofsgemeenschap Stekene-Centrum.

b) Architecturale mogelijkheden

De kerk is ±30 m lang en ±10 m breed. Vooraan links in de kerk is ook een sacristie met sanitair, een keukentje en een vergaderzaaltje. Vooraan rechts is een stooklokaal.

De kerk is versierd met kunstwerken van priester/kunstenaar Louis Van Overloop. Zelf had hij het over een "Bijbelkerk". 1500 figuren in papier-maché tonen een synthese van het Oude en het Nieuwe Testament.

De kerk zou kunnen uitgebreid worden naar de westkant (Hellestraat) toe. Begin jaren 1960 bestonden er plannen voor een voorportaal.

Het afsplitsen van een gedeelte van de zaalkerk is niet mogelijk zonder de kunstwerken van de hand van E.H. Louis Van Overloop permanent te beschadigen.

De toegang voor andersvaliden is voorzien door middel van een helling voor de dorpel aan de ingang.

Verwarming: Op warme lucht. De stookketel op huisbrandolie van 1967 is aan vervanging toe.

Verlichting: In 2011 zijn er nieuwe gasontladingslampen geplaatst.

Geluidsinstallatie: Vernieuwd in 2010.

c) Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand: goed.

In 2010-2011 waren er renovatiewerken aan dak, zolder, torentje, ramen en is de elektrische installatie vernieuwd. De gemetselde biechtstoelen werden afgebroken en dichtgemaakt wegens vochtproblemen. Het interieur werd geschilderd.

In 2013 werden de dakgoten vernieuwd

In 2014 werden de voor- en achterdeur vervangen.

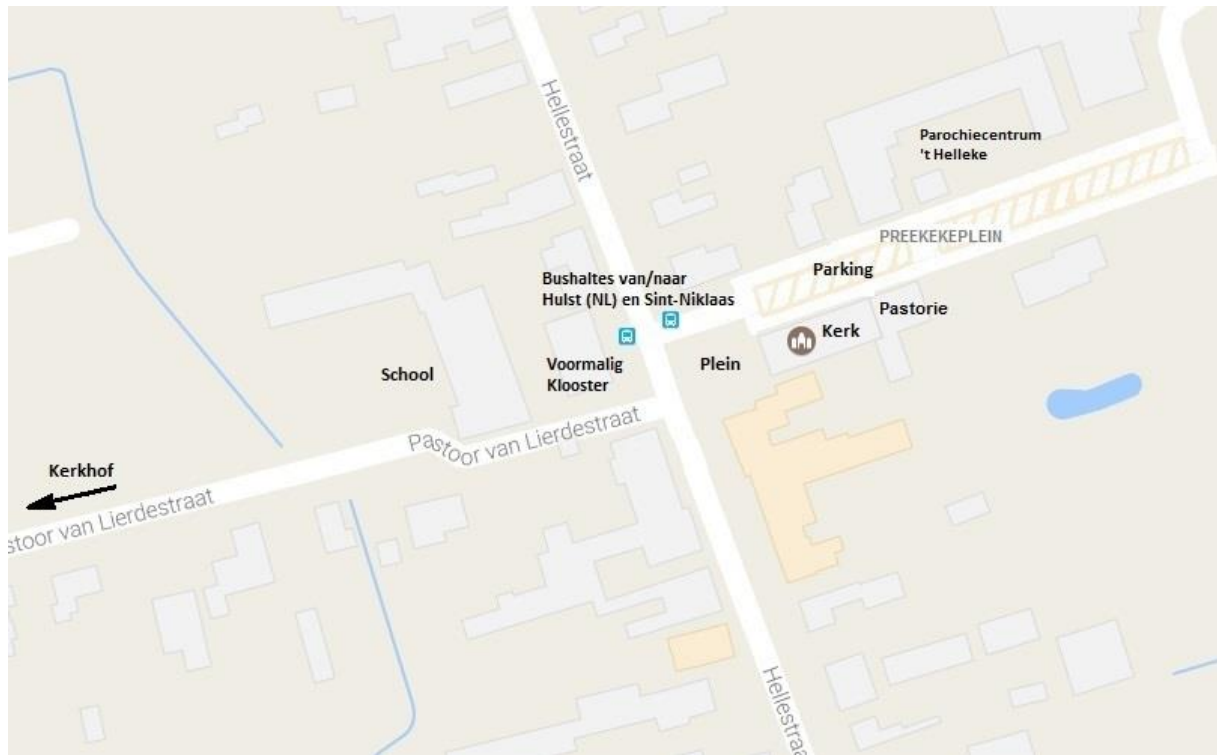
In 2016 werden alle sloten vervangen en is een brandweerkluis geïnstalleerd. Sindsdien is er een sleutelplan in werking dat de toegang regelt. De sacristie en het stooklokaal kunnen nu ook afgesloten worden.

Begin 2017 werden herstellingswerken uitgevoerd aan het dak, het torentje en de dakgoot. Er werd ook een nieuwe stookolietank geplaatst.

Er wordt in 2017 een nieuwe bliksemafleider geplaatst.

Een nieuwe stookketel wordt gepland in de volgende meerjarenplanning (2020-2025) van de gemeente.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Figuur 29: situering kerk Hellestraat.

Naast de kerk zijn er parkeerplaatsen voor wagens en fietsen. Er is een bushalte van en naar Sint-Niklaas en Hulst (NL).

De pastorie bevindt zich aanpalend aan de oostzijde van de kerk. Deze is eigendom van de VZW Parochiale Werken Hellestraat maar is momenteel in erfpacht gegeven aan het OCMW van Stekene en wordt gebruikt als onderdak voor asielzoekers.

Het parochiecentrum “Het Helleke” bevindt zich aan de andere kant van het Preekekeplein, vlakbij de kerk.

De basisschool “De drie Beuken” bevindt zich op 100m van de kerk.

De begraafplaats bevindt zich op 300m.

Tegenover de kerk bevindt zich het voormalig klooster. Dit is in privébezit en wordt momenteel gebruikt als woning en kantoor. Het uitzicht van het klooster blijft momenteel behouden, maar er is geen bescherming van dit dorpsgezicht.

Het ronde glasraam “De Goede Herder” boven de ingang wordt ’s nachts verlicht als herkenningspunt voor de buurt.

Andere gebedsruimten in de buurt:

De kerk van Heikant (NL) op 2,7 km, de kerk van Sint- Jansteen (NL) op 4,3 km, de kerk van Stekene op 5,5 km, de kerk van Kemzeke op 5,8 km, de kerk van De Klinge op 6 km, de kerk van Koewacht op 6,2 km. De kerk van Hulst (NL) op 8 km, de kerk van Sint-Gillis-Waas op 8,3 km, de kerk van Klein-Sinaai op 9 km. Enkel de onderlijnde kerken hebben momenteel nog een wekelijkse zondagsdienst.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk wordt occasioneel nog gebruikt voor erediensten, uitvaarten, huwelijken, wijkmissen, dopen en intenties. Tijdens de meimaand zijn er een aantal gebedsmomenten ter ere van O.L.-Vrouw.

De kerk kan occasioneel gebruikt worden voor tentoonstellingen of voordrachten.

In 2016 waren er 6 uitvaarten, 1 huwelijk, 2 wijkmissen, 18 dopen en 4 intenties.

2.4. Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Onvangen in Klein-Sinaai

2.4.1. Identificatie

Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangenkerk (Onze-Lieve-Vrouw = Oorspronkelijke naam uit de databank Coomans)

Referentietype: parochiekerken (incl. decanale kerken, hulpkerken).

Referentiestijl: neogotiek.

Plaats: Klein-Sinaai (gehucht in de Gemeente Stekene).

Straat en nummer: Koebrugstraat 2 – 9190 Stekene – Provincie Oost-Vlaanderen.

Kerktype: pseudo-basiliek.

Profiel: Neogotische parochiekerk uit 1853 van architect J. De Somme-Servais.

De binnenruimte van de parochiekerk wordt momenteel grondig gerestaureerd met het oog op gemengd gebruik: rooms-katholieke eredienst en museumfunctie.

Plaats in de kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent.
- Dekenaat: Sint-Niklaas.
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai (Stekene).

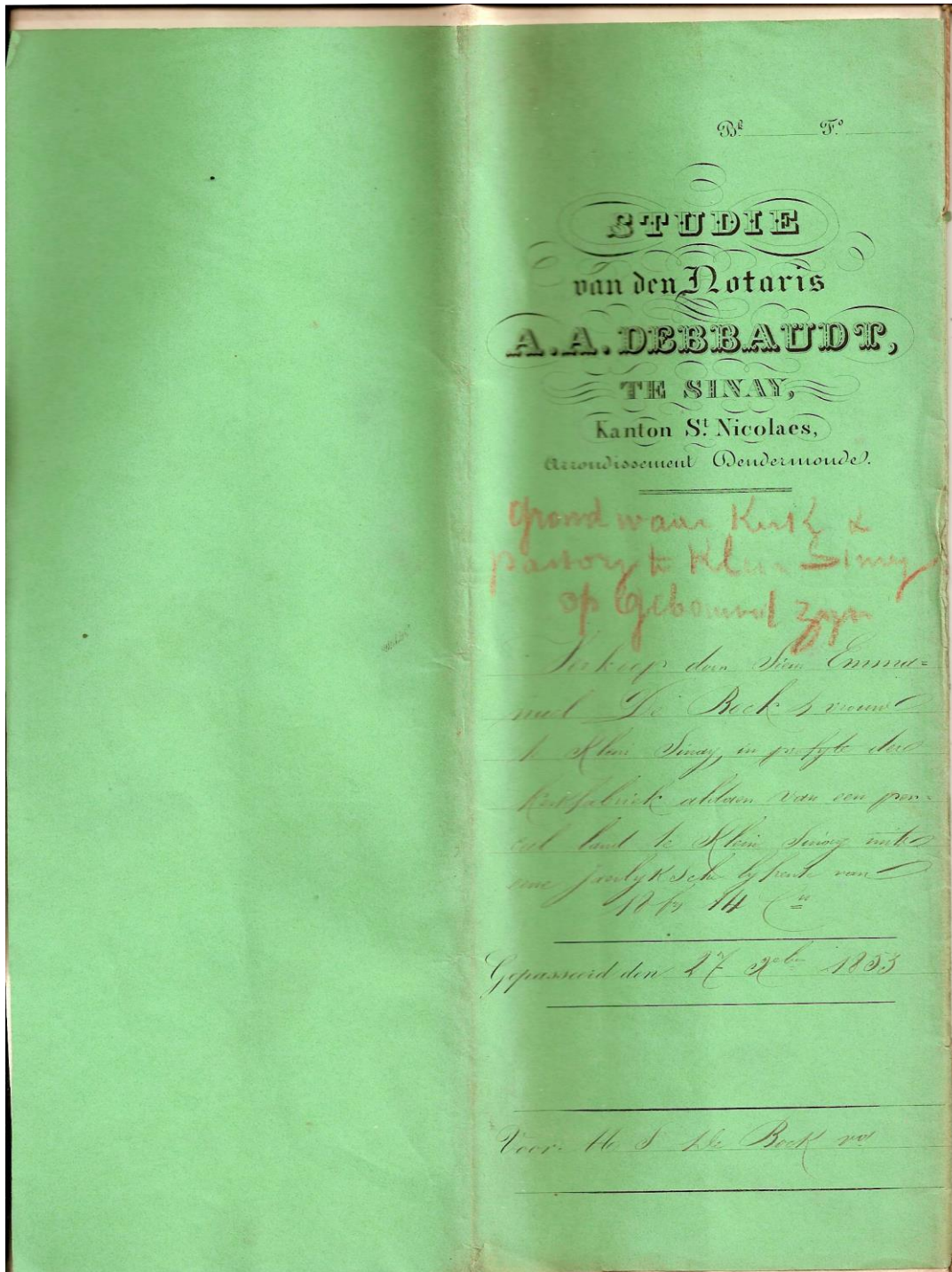
Eigenaar: Kerkfabriek

Beschermingsstatus: niet beschermd.

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Figuur 30: akte van de grond voor kerk en pastorie dd. 1853.

Zie publicatie op de website van de Stekense heemkundige kring d'Euzie :

GESCHIEDENIS VAN DE KERK O.-L.-VROUW-ONBEVLEKT-ONTVANGEN te Klein-Sinaai
Jaargang. 4 (1985) 83 HEYSE, Herman : 1985 is een Reinaertjaar p.1-2 Inleiding bij het 1ste en het 2de nummer jrg. 4. Illustratie omslag, euzie Schoenmakerstraat 2: Ivo Dewulf. 84
DEWULF, Ivo : Geschiedenis van de kerk O.L.V. Onbevlekt Ontvangen te Klein-Sinaai p.3-53
Voorgeschiedenis, ontstaan en groei van de kerk, het interieur en de opeenvolgende pastoors. Beschrijving van het eeuwfeest op 1 augustus 1964.
DEWULF, Ivo : De geschiedenis van de beeweg O.L. Vrouw van Zeven Weeën (smarten) te Klein-Sinaai p.54-66 Over het ontstaan van de beeweg en een beschrijving van de zeven kapellen.

Kerkschatten

Voor de kerkschatten wordt verwezen naar de inventaris de **annex Klein-Sinaai inventaris**.

Figuur 31: Eikenhouten orgelkast, versierd met muziekinstrumenten, wangen met putti, Jozef Deprez (Gent), 1894; eikenhouten doksaal, spitsbooggalerij, 1894-1896

Bronnen en publicaties

Zie hierboven

Vandeputte, O., 2007, *Gids voor Vlaanderen: Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Tielt: Lannoo.

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen (ID: 15539), in: Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed, <https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/relict/15539>

b) Architecturale mogelijkheden

Een visuele afscheiding van de zijbeuken moet zorgen voor een stijlvolle invulling van een dubbele functie: eredienst en museum. De gemeente was vragende partij voor een compromis rond nevenbestemming voor OLV van de Fietzers. Deze functie moet aansluiten bij de religieuze functie van de kerk. Klein-Sinaai is de kerk waar de afgelopen jaren de belangrijkste materiële investeringen gebeurden.

Momenteel worden de binnenruimte volledig gerestaureerd zoals de foto's bewijzen.

Figuur 32: algemeen zicht op de restauratiewerken binnenin de kerk.

Figuur 33: zicht op scheidingswand tussen zijbeuken en hoofdbeuk.

Figuur 34: bij de restauratie wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om sanitaire installaties te voorzien, onder meer een toilet (cf. septische put op het kerkhof).

c) Bouwfysische toestand

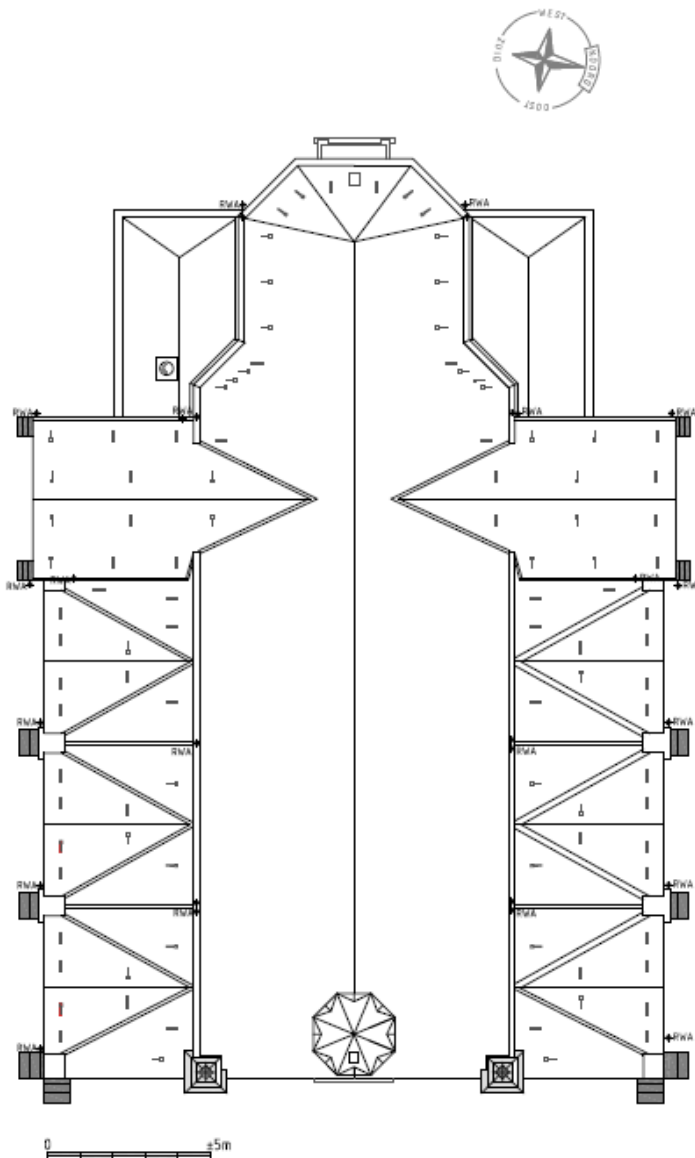
Hierbij een citaat uit het rapport van Monumentenwacht dd. 14 april 2010:

... Op het moment van onze inspectie was men bezig de laatste hand te het leggen aan een vrij grondige restauratie. Daardoor konden enkele bouwdelen niet volledige gecontroleerd worden, maar de werken zijn verzorgd uitgevoerd en het gebouw bevindt zich dan ook in zeer goede staat (einde citaat)

In 1984 werden herstellingswerken uitgevoerd aan de toren, de daken, de linker zijbeuk, de kruisbeuken, de sacristieën, en werden de goten vernieuwd. De muren werden vochtvrij gemaakt, de onderplint vernieuwd, riolering en voetpad werden aangelegd.

In 2010 volgde een volledige buitenrestauratie met vernieuwing dak en dakruiter (zie citaat uit het rapport 2010 van Monumentenwacht).

Figuur 35: plattegrond van de kerk OLV-Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen ligt in het centrum van Klein-Sinaai. Het is de enige kerk in Stekene met het kerkhof daarrond. De vroegere pastorie paalt aan de kerk. De grot van OLV van de fietsers ligt tussen de kerk en de pastorie. Het gemeenschapscentrum Baudeloo bevindt zich op 150m van de kerk en de plaatselijke afdeling van de lagere school aan de overzijde van de Koebrugstraat.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De jongste drie jaar werd intensief overleg gepleegd over de bestemming van de kerk OLV Onbevlekt Ontvangen van Klein-Sinaai. De aanvraag voor de restauratie van de binnenwerken en de goedkeuring van de subsidies is gebeurd op basis van de eerste visie,

waarbij nog sprake was van behoud van de kerk. De Gemeente Stekene was vragende partij voor een compromis rond nevenbestemming voor OLV van de fietsers. Uiteindelijk werd gekozen voor een gemengd gebruik. Het restauratiedossier werd in die zin aangepast. De restauratie laat de middenbeuk open voor de eredienst, terwijl de zijbeuken ruimte bieden voor de museumfunctie. Indien op lange termijn toch overgegaan wordt tot ontwijding, dan zijn de restauratiewerken geen verloren investering geweest.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Stekene-Centrum	Heilig Kruiskerk	Gebruik eredienst met valorisatie. Behouden van de functie van centrumkerk.
Kemzeke	Sint-Jacobuskerk	Gebruik eredienst met valorisatie / Nevenbestemming (zie uitgewerkt plan voor herinrichting kerk)
Hellestraat	Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand	Gebruik eredienst met valorisatie.
Klein-Sinaai	Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen	Gebruik eredienst met valorisatie / Nevenbestemming

We opteren voor een relatief kortetermijnvisie (2017-2020), gezien het veranderend landschap wat parochiale en decanale structuren betreft. Wat erediensten en nevenbestemmingen betreft, hangt een en ander af van het beschikbaar blijven van een pastoor in Groot-Stekene, de materiële ondersteuning door de Gemeentelijke Overheid en de overkoepelende rol die het Centraal Kerkbestuur speelt en zal spelen in de toekomst.

Niettemin worden al wissels genomen voor de periode post-2020.

De visie is het resultaat van intens overleg binnen en tussen de vier kerkfabrieken en reeds eerder opgestelde beleidsdocumenten. Het plan circuleerde meermaals bij de leden van de kerkfabrieken en de parochieploeg. Bredere consultatie en kennisgeving gebeurde via de lokale pagina's van het parochieblad.

3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

3.2.1. AANHEF

In februari 2013 werd een globaal dekanaal plan opgesteld door de toenmalige Deken van het dekanaat Sint-Gillis-Waas (E.H. Dirk Vanderlinden). Het toenmalig aantal priesters is ondertussen verder afgenomen. Bovendien werd het aantal dekanaten in het Bisdom Gent drastisch gereduceerd. De eucharistievieringen tijdens het weekeinde werden herzien.

De toekomstvisie werd herzien in maart 2015. Daarin lezen we: ... *De kerkelijke overheden en kerkbesturen van Sint-Gillis-Waas en Stekene opteren ervoor om – voor de voorzienbare toekomst – de vier parochiekerken van de pastorale eenheid Sint-Gillis-Waas (met name de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartkerk te De Klinge, de Sint-Corneliuskerk te Meerdonk, de Sint-Pauluskerk te Sint-Pauwels en de Sint-Egidiuskerk te Sint-Gillis-Waas) en de vier parochiekerken van de pastorale eenheid Stekene (met name de Heilig Kruiskerk te Stekene, de Sint-Jacobuskerk te Kemzeke, de Onze-Lieve-Vrouw-van Bijstandkerk te Hellestraat en de Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangenkerk te Klein-Sinaai) te blijven bestemmen voor de katholieke eredienst ...*

De gemeenschap investeert in kerkgebouwen via restauratie, herstelling en onderhoud. Het laten functioneren van kerkgebouwen vraagt tevens een continue inzet van hoofdzakelijk vrijwilligers. Het is belangrijk om weldoordachte objectieven na te streven in harmonie met de humane en materiële inspanningen.

De hier beschreven toekomstvisie heeft vooral betrekking op de periode 2017-2020. De huidige investering bij het ombouwen van de kerk in Klein-Sinaai (Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen) en de simulatiestudie voor de kerk van Kemzeke (Sint-Jacobus) overstijgen de periode 2017-2020.

De Kerkfabriek van Kemzeke bestelde een studie voor grondige herinrichting van de Sint-Jacobuskerk. De simulatie geeft een inzicht in de mogelijkheden. Hierbij hoort een schema van de mogelijke werkzaamheden. Het concept wordt geïncorporeerd in dit kerkenbeleidsplan als voorbeeld van herinrichting van kerkgebouwen.

De toekomstvisie wordt uitgesplitst in:

- **Strategische doelstellingen**
- **Operationele doelstellingen**
- **Indicatoren**
- **Normen**

3.2.2. STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Toelichting: strategische doelstellingen hebben een algemeen karakter. Ze hebben te maken met denkpatronen en brede krijtlijnen. Ze moeten inspirerend werken op concrete initiatieven.

1. Garantie voor toegankelijkheid van de kerkgebouwen.
2. Garantie voor bruikbaarheid van de kerkgebouwen.
3. In stand houden van een juridisch aanspreekpunt door de burgerlijke overheid voor het garanderen van toegankelijkheid en bruikbaarheid van de kerkgebouwen.
4. Kerkgebouwen als plaats voor liturgische vieringen.
5. Kerkgebouwen als tastbaar middel om levende gemeenschappen in stand te houden en te creëren.
6. Promotie van kerkgebouwen als historisch erfgoed.
7. Promotie van kerkgebouwen als didactische bron van inspiratie en instructie.

3.2.3. OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

Vooraf: operationele doelstellingen geven concreet aan welke initiatieven moeten genomen worden in het kader van de strategische doelstellingen.

1. *Garantie voor toegankelijkheid van de kerkgebouwen*

Toegankelijkheid van kerkgebouwen betreft het aspect veiligheid en heeft ook een tijdsdimensie. Wat de tijdsdimensie betreft gaat het over occasionele toegankelijkheid of het voeren van een politiek van open kerken. In het tweede geval is het publieke gedeelte van een kerkgebouw overdag geheel of gedeeltelijk toegankelijk.

Het aspect toegankelijkheid wordt belicht voor de vier kerkgebouwen van Stekene

Kerkgebouw	Operationele doelstellingen
Heilig Kruiskerk Stekene-Centrum	Consolideren van de huidige situatie Het kerkgebouw is gedeeltelijk toegankelijk voor het publiek op zon- en weekdagen. Er is een veiligheidszone waarin zich preekstoel, altaar en koorgedeelte bevindt. De kerk kan betreden worden via de hoofdingang (Kerkstraat) en de zij-ingang (Markt). Tijdens de erediensten zijn bezoekers aanwezig in functie van de eredienst: deze regeling geldt voor het gehele kerkgebouw. Vergroten van de toegankelijke zone Toegang tot de beeldhouwwerken aan de preekstoel, de zone rond het altaar, het hoofdaltaar, de zijbeuken en de gerestaureerde schilderijen kunnen het bezoek aan de

	kerk nog interessanter maken. Aanpassen van het bewakingssysteem moet het bezoek van de volledige publieksruimte mogelijk maken.
Sint-Jacobuskerk Kemzeke	Consolideren huidige situatie en bevorderen van bezoek De kerk is toegankelijk tijdens de erediensten. Initiatieven worden genomen om de kerk ook buiten de erediensten occasioneel toegankelijk te maken. Vorbereiden van herbestemming Simulatiestudie voor polyvalent gebruik van de gecompartmenteerde kerk.
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	Consolideren huidige situatie en bevorderen van bezoek De kerk is toegankelijk tijdens de erediensten. Initiatieven worden genomen om de kerk ook buiten de erediensten occasioneel toegankelijk te maken.
Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	Consolideren huidige situatie en bevorderen van bezoek De kerk is toegankelijk tijdens de erediensten. Initiatieven worden genomen om de kerk ook buiten de erediensten toegankelijk te maken (cf. museumfunctie).

2. Garantie voor bruikbaarheid van de kerkgebouwen

Kerkgebouw	Operationele doelstellingen
Heilig Kruis Stekene	Isolatie in de verwarmingsschachten (reeds gerealiseerd) Nieuwe geluidsinstallatie (reeds gerealiseerd) Installatie nieuw altaar en altaartrede (reeds gerealiseerd) Uitvoeren van het restauratiedossier van dakbedekking, dakgebinte, toren en dakgoten: administratief goedgekeurd in januari 2014 (gemeentelijke begroting 2017) Vervangen van de bestaande gloeilampen door LED-lampen (studie lopende) Aanpassen bergruimten in kerk en sacristie (aanbesteding lopende) Studie over de duurzaamheid van het huidige verwarmingssysteem Structureel beheersplan voor de kerk
Sint-Jacobus Kemzeke	Herschikking van het koorgedeelte (in uitvoering). Simulatie van grondige herinrichting van de Sint-Jacobuskerk (zie toelichting aansluitend op deze tabel). Structureel beheersplan voor de kerk
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	Structureel beheersplan voor de kerk

Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	Grondige restauratie van dak en buitenzijde (uitgevoerd) Restauratie en herindeling van de binnenzijde van de kerk (in uitvoering) Structureel beheersplan voor de kerk
---	---

SINT-JACOBUSKERK IN KEMZEKE

De Kerkfabriek Sint-Jacobus in Kemzeke bestelde een simulatie voor herinrichting van de kerk, met behoud van een ruimte voor de eredienst en ruimten die nevenbestemming mogelijk maken. Hierbij een tabel van

Tabel : Sint-Jacobuskerk in Kemzeke: voorbeeld van rooster voor eventuele planning en uitvoering van de werkzaamheden

	<i>Uitvoering en planning werkzaamheden</i>	2017	2018	2019	2020
A.	STUDIE - PROJECTOPZET				
	Studieopzet en uitwerking, workshops ...				
	Oriënterend werk, bezoeken, referaten, e.d.				
	Inventarisaties wensen en behoeften				
B.	HERSTELPLAN (Advies Inspectierapport Monumentenwacht)				
	Dringende werkzaamheden:				
	Duivenwering toren (o.a. galmgaten)				
	Reiniging buitenbalkons toren				
	Schilderwerk à windveren en dakgoten				
	Herstel/vernieuwen dakkapellen op de toren				
	Herstel scheuren loodbekleding torenrondgang				
	Herstel en behandeling tegen roest vh koorkruis				
	Korte termijn uit te voeren				
	Vernieuwen oude afvoeren en bevestigingsbeugels				
	Behandelen tegen roest van de stampijpen				
	Behandelen tegen roest diefijzers				
	Herstel raamdorpels sacristie				
	Antiroestbehandeling van kerkramen en Klokkenstoel				
	Vervangen gebroken ruitjes				
	Bescherming raamwerk galmborden				
	Herstelling beide schoorstenen				
	Lange termijn werkzaamheden				
	Vernieuwen oostelijk spant v.d. zuidelijke zijbeuk				
	Herstel muurafdekking v.d. steunberen koorsluiting				
	Aanbevelingen inzake duurzaamheid en veiligheid				
	Herstel voetpad				
	Snoeien bomen sacristie				
	Reinigen dakgoten (regelmatig)				
C.	HERINRICHTINGSPLAN voorste deel van de kerk				
	= herinrichting C.D.E. (Centraal Deel Eredienst)				
	= verwarmingssysteem				
	= verlichting				
	= geluidsinstallatie				
	= schilderwerk				
	= interieur: afwerking van het CDE				
D.	RENOVATIE en INNOVATIEPLAN achterste deel van de kerk				
	= inrichting van M.F.R. (Multi Functionele Ruimte)				

	t.b.v. nevenbestemmingen				
	= renovatieplan (bouwplan)				
	= interieurstudie, uitwerking				
	= verwarmingssysteem				
	= verlichting				
	= geluidsinstallatie				
	= schilderwerk				
	= interieur: afwerking van het MFR				
E.	INTERIEURPLAN				
	= visie inzake scheiding tussen CDE en MFR				
	= afhankelijk van wensen behoeften(peiling)				
	= afhankelijk van de evolutie in tijd				

Toelichting

Conceptontwerp thema's ter realisatie van de doelstellingen:

Koorgedeelte

Een nevengebruik van een delicaat gebouw met een grote hoeveelheid aan artefacten is niet eenvoudig. Het wegnemen van alle elementen ter bescherming is geen optie wanneer men het huidige karakter van de kerk wil behouden. In dit opzicht is er gekozen om het koorgedeelte, waar het meest gevoelige object zich bevindt, indien nodig en/of wenselijk af te sluiten door middel van een reeks glazen deuren. In geopende toestand zullen deze een viering niet storen, in gesloten toestand creëren ze een 'schrijn' waarachter het kostbare tentoongesteld wordt.

Door een vereenvoudiging van het altaar, alsook het wegnemen van het onderliggende houten podium, wordt er in het koor meer ruimte gecreëerd. Deze ruimte kan onafhankelijk van de rest van de kerk voor religieuze doeleinden, met beperkte opkomst, gebruikt worden (bijvoorbeeld voor een doopviering).

2m50-lijn en houtsnijwerk:

Een uniek element in de huidige kerk is de horizontale lijn op 2m50 die we terugvinden doorheen de kerk. Deze lijn wordt gecreëerd door het houtsnijwerk, dat zich hieronder manifesteert en de eenvoudige afwerking van de kerk boven deze lijn.

Om extra ruimte vrij te maken voor nevenbestemmingen wordt er geopteerd het houtsnijwerk opnieuw samen te stellen in relatief vlakke wanden, door onder meer de banken weg te nemen, en zo een doorlopende band zullen vormen tegen de kerkwanden en die de 2m50-lijn zullen accentueren. Ook enkele nieuw toe te voegen elementen in de kerk zullen steeds deze lijn volgen.

Figuur 36: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie van hoofdaltaar afgeschermd met een doorschijnende wand.

Figuur 37: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie hoofdaltaar in het koorgedeelte.

Ramen

Om het openbaar karakter van de kerk te bekrachtigen wordt er geopteerd enkele ramen door te trekken tot op het maaiveld. Op die manier kunnen er in de kerk activiteiten doorgaan die zich uitbreiden tot de omgeving van de kerk en kan de kerk een aantal dorpsactiviteiten ondersteunen.

Een vergroting van deze ramen resulteert uiteraard direct in een grotere lichtinval en eenvoudiger inkijk. Om dit terug te dringen worden er uiteraard luiken voorzien die opnieuw de 2m50-lijn zullen volgen.

Figuur 38: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie van de kerkruiimte.

Bedienende ruimtes

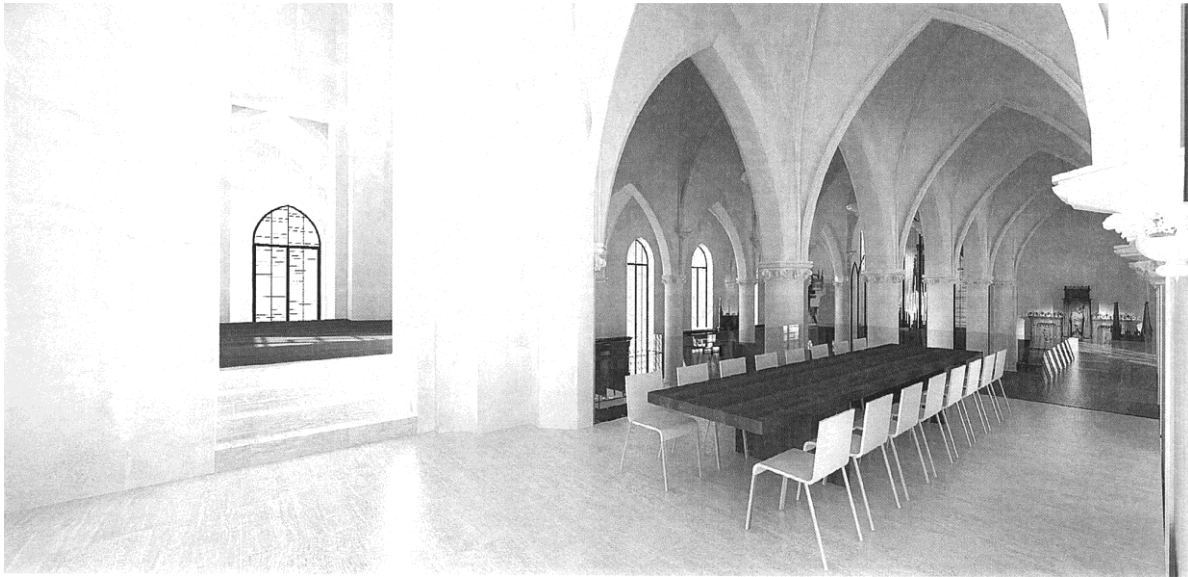
Om het multifunctioneel gebruik van de kerk te kunnen waarborgen dienen enkele functies te worden toegevoegd/ uitgebreid. Zo wordt er een sanitaire ruimte en een keuken ingepland in de zones die momenteel als berging en stookruimte worden gebruikt. Zij zullen via de inkomhal bereikbaar zijn zodat een ongewild rechtstreeks contact vermeden wordt, uiteraard kan voor de keuken een doorgeefzone worden voorzien.

Extra aandacht dient er besteed te worden aan natuurlijk licht in deze zones alsook het respecteren van de 2m50-lijn die we in de hele kerk terugvinden.

Mezzanine

De toevoeging van de sanitaire ruimte en de keuken resulteert in de creatie van een extra verdieping die uitgewerkt kan worden als mezzanine waardoor extra oppervlakte gerealiseerd wordt voor enkele nevenbestemmingen.

Een trap naar deze verdieping wordt opgenomen naast het keukenblok en dient afsluitbaar te zijn om ongewild gebruik van de mezzanines te voorkomen. De linker en rechter mezzanine zullen verbonden worden door de tussenliggende 'torenkamer' die momenteel als bergingruimte en toegang tot het orgel dient.

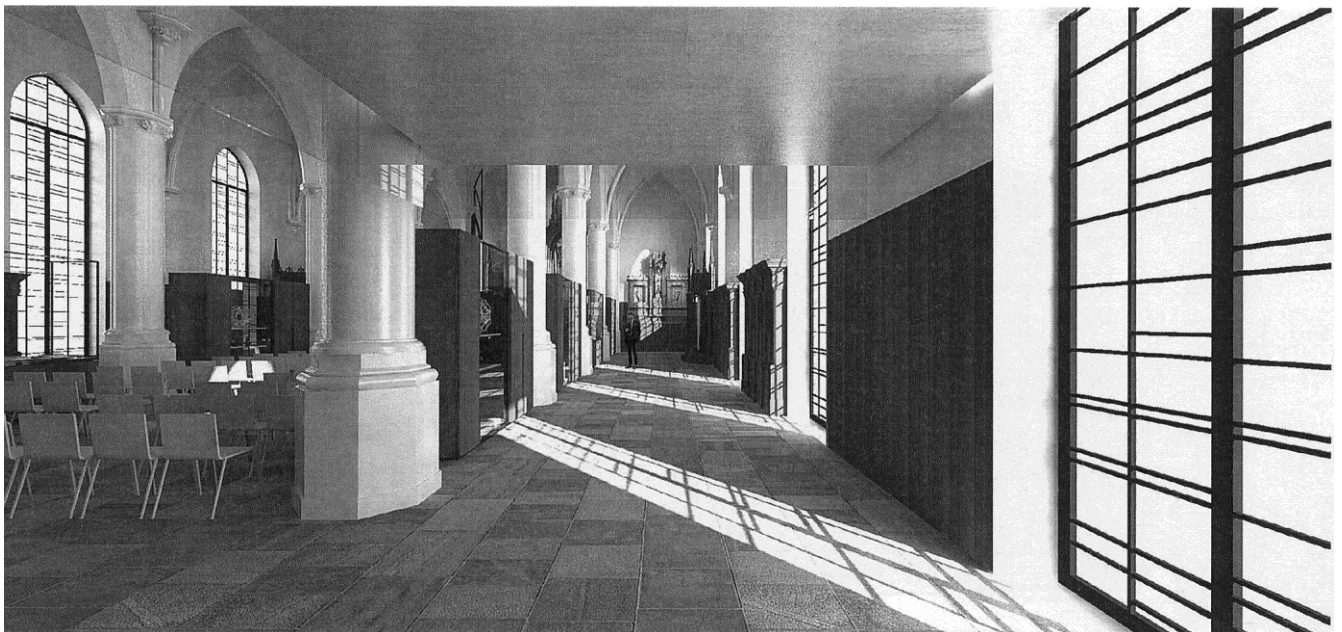

Figuur 39: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie mezzanine verdieping.

Polyvalent meubilair

Om de multifunctionaliteit van de kerk te garanderen introduceren we een polyvalent Element in het geheel, namelijk verplaatsbare kasten. Deze 'kasten' zullen verschillende functies kunnen vervullen alsook inzetbaar zijn voor een tijdelijke en snelle scheiding in de kerk ter realisatie van een afgesloten kamer in het geheel.

Deze 'kasten' zullen de mogelijkheid hebben om delicate kerk-eigen elementen tentoon te stellen en deze tegelijkertijd te beschermen. Op deze manier blijven deze stukken aanwezig en zichtbaar, zonder het gevaar op beschadiging.

Figuur 40: Sint-Jacobuskerk Kemzeke. Simulatie: ruimte voor tentoonstellingen.

Preekstoel

De karakteristieke, in houtsnijwerk uitgewerkte, preekstoel vormt één geheel met het houtsnijwerk dat in de rest van de kerk terug te vinden is en mag dus niet uit de kerk worden verwijderd. De preekstoel staat echter momenteel zeer centraal opgesteld en bemoeilijkt een multifunctionele invulling. Er wordt gekozen voor een herlocatie, links van het altaar. Zo blijft hij prominent aanwezig en vormt hij een perfect evenwicht met het beeld van Sint-Sebastiaan, en omringend houtsnijwerk, rechts van het koorgedeelte.

Figuur 41: Sint-Jacobuskerk te Kemzeke: oorspronkelijke indeling.

- In stand houden van een juridisch aanspreekpunt door de burgerlijke overheid voor het garanderen van toegankelijkheid en bruikbaarheid van de kerkgebouwen*

Er is een functionerende kerkfabriek voor ieder kerkgebouw.

Er is een vertegenwoordiging van iedere kerkfabriek in het Centraal Kerkbestuur.

- Kerkgebouwen als plaats voor liturgische vieringen*

Kerkgebouw	Aard van vieringen
Heilig Kruis Stekene	Weekendviering op zondag Begravenissen Huwelijken Dopen Schoolvieringen Wijkmissen
Sint-Jacobus Kemzeke	Weekendviering op zaterdag Begravenissen Huwelijken Dopen

	Schoolvieringen
Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat	Weekvieringen Begravenissen Huwelijken Dopen
Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai	Weekvieringen Begravenissen Huwelijken Dopen

5. *Kerkgebouwen als tastbaar middel om levende gemeenschappen in stand te houden en te creëren*

De kerken functioneren als ontmoetingsruimte voor de parochiegemeenschappen, voor verenigingen (jeugdbewegingen, culturele verenigingen, maatschappelijke organisaties).

De kerken worden - na overleg met de pastoor en de kerkfabrieken – opengesteld voor tentoonstellingen, concerten, zangavonden, instructie over maatschappelijke projecten en manifestaties met een christelijke dimensie.

Zie annex Toekomst voor PES 2016 voor een overzicht van de dynamiek binnen de parochiale eenheid Stekene.

6. *Promotie van kerkgebouwen als historisch erfgoed*

Rondleidingen in de kerken.

Samenwerking met lokale culturele verenigingen (Heemkundige Kring d’Euzie; Davidsfonds, Artificium).

7. *Promotie van kerkgebouwen als didactische bron van inspiratie en instructie*

Communicatie over activiteiten die in kerkgebouwen plaatsvonden via Kerk en Leven.

De kerken als leercentra voor de Stekense scholengemeenschap, meer bepaald bij eerste communie, plechtige communie en vormsel en doopvieringen.

3.2.4. INDICATOREN

Vooraf: indicatoren zijn natrekbare feiten en situaties die erop wijzen dat doelstellingen kwalitatief gerealiseerd worden of in welk stadium de realisatie zich bevindt.

Kerkgebouw	Indicatoren
Heilig Kruis Stekene	Uitbreiding bezoekerszone tot het hoofdeinde van de kerk. Ontvangst en rondleidingen tijdens open kerkdagen of andere gelegenheden.

	<p>Restauratie van de kerk (dak, toren, gebinte, dakgoten) Functionerende kerkfabriek. Beslissing over de aanpassing van de verlichting. Planning voor mogelijke vernieuwing verwarming. Kalender met de vieringen en rapportering Parochieblad.</p>
<p>Sint-Jacobus Kemzeke</p>	<p>Ontvangst en rondleidingen in de kerk. Functionerende kerkfabriek. Uitvoering restauratie koor. Opvolging plannen herinrichting. Kalender met de vieringen en rapportering Parochieblad.</p>
<p>Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat</p>	<p>Functionerende kerkfabriek. Kalender met de vieringen en rapportering Parochieblad.</p>
<p>Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai</p>	<p>Functionerende kerkfabriek. Restauratie van het interieur van de kerk met compartimentering. Kalender met de vieringen en rapportering Parochieblad.</p>

3.2.5. NORMEN

Vooraf: normen geven aan in welke mate doelstelling kwantitatief gerealiseerd worden.

Kerkgebouw	Normen
<p>Heilig Kruiskerk Stekene</p>	<p>Restauratie van dak, gebinte, toren en dakgoten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aanbesteding van de werken (2017) - begin van de restauratiewerken (2017) - afwerken van de restauratie (2018) <p>Uitbreiding van de bezoekerszone tijdens de komende vijf jaar. Minstens éénmaal per jaar een open kerkdag organiseren. Plaatsing van twee gerestaureerde schilderijen in de periode 2017-2020. Rapport van elke vergadering van de kerkfabriek.</p>
<p>Sint-Jacobus Kemzeke</p>	<p>Herinrichting van het koorgedeelte afgewerkt tijdens het jubileumjaar 2017, waarin 900 jaar Kemzeke wordt herdacht. Minstens éénmaal per jaar een open kerkdag. Rapport van elke vergadering van de kerkfabriek.</p>
<p>Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Hellestraat</p>	<p>Minstens één maandelijks liturgische viering ter gelegenheid van specifieke kerkelijke feesten of in het kader van lokale initiatieven. Rapport van elke vergadering van de kerkfabriek.</p>
<p>Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai</p>	<p>Minstens één maandelijks liturgische viering ter gelegenheid van specifieke kerkelijke feesten of in het kader van lokale initiatieven. Permanente tentoonstelling en museumfunctie. Rapport van elke vergadering van de kerkfabriek.</p>

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het Centraal Kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van het Bisdom Gent en door de gemeenteraad van Stekene.